

Budai FehérFekete

A CISZTERC DIÁKSZÖVETSÉG BUDAI OSZTÁLYÁNAK TÁJÉKOZTATÓJA

2011 SZEPTEMBER

VENI SANCTE

XVIII. ÉVFOLYAM

2. SZÁM

2011: A CSALÁD ÉVE

2011. június 30.

A mai napon a szentmise végén jelentette a plébánia:

Dékány András Sixtus zirci apátúr kérésére Erdő Péter budapestszertgomi bíboros érsek Brückner Ákos Előd O. Cist. plébánost a szentimre-városi plébánia vezetése alól június 30-i hatállyal felmentette. Ugyanakkor Tóth Zsolt Ipoly O.Cist. káplánt július 1-i hatállyal a Szent Imre egyházközség plébánosának kinevezte. A hivatal átadásátvétele megtörtént.

* * *

Főtisztelendő Brückner Ákos Plébános Úrnak!

Áchátiusom, Dimidium animae meae!

(Szerk.– Ákosom, lelkemnek fele)

Miután korom és fizikai állapotom szobához köt, a döbbenetes hír nemrég jutott el hozzám: áthelyeztek!

Sem jogom, sem kompetenciám nincs az okok kutatására, de számomra; és meggyőződésem szerint a Plébánia tagjai számára is, érdektelen bármely ok megnevezése, mert ez a hír (hogy finoman fogalmazzak) már önmagában mellbeverő!

Itt évtizedek óta minden a Te kezed nyomát viseli, olyan hitéletet teremtettél, amilyent Farkas Alberik, de iskola- (nem osztály)társam, Kalmár Ödön álmodni sem tudtak! Kerekes Károllyal, volt osztálytársammal a nyolcvanas évek végén mi is tettünk pár dolgot a Diákszövetségünk újraélesztéséért, az Iskola visszakapásáért, de ezek eltörpülnek a Te fáradhatatlanságoddal elérték mellett.

Ciszterci neveltségem alapján rendületlenül hiszek abban, hogy különösen rendi ügyekben, a Szentlélek Úristen megvilágosító ereje akkor is az üdvözülés irányába visz, ha számunkra érthetetlen a megnyilatkozása.

Ákáciuszom, ha utóbb már ritkábban is találkoztunk, de a tudat, hogy Te itt vagy, megnyugtató volt. Igaz, ez csak személyes vonatkozás, de szomorúbbá egy közösséget tesz. Köszönet mindazért amit tettél, Isten áldását viszed Magaddal. Igaz szeretettel ölel

Balogh Csimpi (é. 1937)

Brückner Ákos Előd a Ciszterci Diákszövetség Budai Osztályának elnöke. E tisztség hagyomány alapján száll a mindenkori szt. Imre templom plébánosára; tagja a szövetség geruzía-csoportjának. Ő 1951-ben érettségizett gimnáziumunkban, ciszterci elkötelezettsége elkísérte egész életét: titokban lett szerzetes-pap, közben az egyetemen matematika–fizika szakos tanári diplomát szerzett. Mielőtt a posztkommunista kormány hivatalosan visszadta volna gimnáziumunkat, ciszterci osztályokat szervezett, majd addig tanított és képviselte a Rendet, míg már csak a megnövekedett plébánosi munka teljes mértékben ki nem töltötte munkaidejét. Munkabírása rendkívüli volt, legendák keltek szárnyra a ciszterci múlt feltárásakor végzett számtalan zarándokútjáról. A ciszterci nevelés egyik pillérének, a hazafias nevelésnek köszönhetően volt egyben cselekvő hazafi is: a plébánia lakossága és vonzáskörzete Budapest-szerte híres a hagyományos hazaszeretető nemzetépítésben, vagy egyszerűbben mondva a napi politikába úgy szólt bele, hogy abban is az evangéliumot hirdette.

Mikor híre kezdett terjedni az áthelyezéséről, olyan egység alakult ki a hívők között, amilyent még nem tapasztaltunk. Számos megemlékezés történt, gyerekek, fiatalok, idősek fejezték ki szeretetüket plébánosuk iránt, spontán és szervezeten és igen magas nívón.

A szerzetesi alázat azonban legyőzött minden laikusi megnyilvánulást, amikor mosolyogva azt mondta: Fehérvárra helyeztek, de ott is egyek vagyunk, Isten országában vagyunk egyek.

Itteni tevékenysége dicsősége a Rendnek, köszönjük a Mindenhatónak, hogy kortársai lehettünk.

Tóth Zsolt Ipoly már a fiatal ciszterciek közül került ki, 1968. márc. 24-én született. Rendbe lépett 1990. aug. 8-án, pappá szentelték 1996. június 8-án.

Eddig mint káplán nemcsak a fiatalok körében váltott ki népszerűséget, korosabb testvéreinket is biztos kézzel vezette a különféle hitéleti összejöveteleken. A családok körében végzett fáradhatatlan pasztorációs munkájához további sikereket kívánunk. A Szűzanya oltalma kísérel minden lépését.

LÁTOGATÁS POLIKÁRP ATYÁNÁL

DDr. Zakar Ferenc Polikárphoz, a ciszterci rend ny. generális apátja, ny. zirci főapát úrhoz készültünk látogatóba Ószi Ferenc és Oláh Gyula, a Budai és az Egri Fehér Fekete szerkesztőiként megköszönni a ciszterci családunk érdekében végzett munkáját, híradással lenni a gazdag életútjáról, életének mostanában kezdődött napjairól.

Bár még elég közeli a változás, de hogy most már apát urunkra mint öregdiák-társunkra tekinthetünk, közelebb került hozzánk, akármiről is beszélgethetünk, az már a megélt évek szűrőjén keresztül nemesedik éretté.

Igen, Polikárp atya is elmúlt 81 éves, és ahogy végig tekint alkotó, munkás évein, előtolakszanak a Rómában eltöltött évtizedek. Itt, Rómában, a szülőföldtől távol kellett az Egyháznak fiatal éveinek minden energiája, hogy akár egyetemi katedrákon, akár a konstitúciók készítésében, akár a rend legfőbb irányításában alkosson, hagyjon maradandót. Mígnem a zirci konventbeli rendtársai a magyarországi rend főapátjának választották 1996-ban. Azóta itt él közöttünk, immár 15 éve.

A két évszám között nagy a különbség. Nemcsak az évek számában, hanem a történelmi időket figyelve a cselekvések lehetőségeiben is. Rómában a nagy ívű alkotások sorozta követte egymást, míg itthon a posztkommunista környezet és a szerzetes tanárok hiánya nehezítette a ciszterci nevelés kibontakozását. Főapátunk munkásságával hírnevet szerzett mindkét helyen; itthon lehetőségét teremtve az új rendi vezetés kibontakozásának.

– Először is gratulálunk a nemrégiben kapott rangos kitüntetéshez: Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztje a csillaggal. De emellett a ciszterci iskolák érdekében végzett munkádat főapát úr szép elismerésben részesítette a Katolikus Pedagógiai Szervezési és Továbbképzési Intézet vezetőjétől, Bajzák Erzsébet M. Eszter nővértől kapott elismerés is :

„...Egyúttal szeretném megköszönni a sok-sok éves együttműködést, az elfogadó megbecsülést és tiszteletet, amit minden találkozáskor volt

alkalmunk megtapasztalni. Köszönöm a gondoskodó és nagylelkű segítségnyújtást, amellyel a Rend fenntartásában működő iskolákat elindította és fejlesztette úgy, hogy azok 10–15 év alatt a katolikus oktatási rendszer kiemelkedő központjai, minta- és példaadó intézményei lettek...

„Mid van, amit nem kaptál? Ha pedig kaptad, mit dicsekszel, mintha nem kaptad volna.” (1Kor 4,7) –

Polikárp atya: Szent Páltól az idézet. Ez rám vonatkozik! Ez legyen a beszélgetés mottója is.

1950: fiatal ciszterciek szökése

Az Egri Fehér Feketében megjelent Nagy Mójzes atyának és Bán Elizeus atyának a visszaemlékezése a „szökésünkről”. Néha arra gondolok, hogy – nem ugyanezeket – megírjam én is. Mert amennyire emlékszem, mind Mójzes atya, mind Elizeus atya avval kezdi, hogy egy szép pillanatban azt mondták, akarsz-e menni Rómába stb.

Nincs egyáltalán tisztázva sehol, hogy mikor és kinél született meg ez az ötlet. Arra következtetésre jutottam, hogy Endrédi Vendel apátúr, és egyáltalában a zirci vezetőség nem gondolt '50 augusztusáig arra, hogy egy csapatot kiküldjön.

Amikor ugyanis megjelent a hír, hogy lehet menni így – de nem mondták meg ki és hogyan – akkor mindjárt megkérdeztek engem. Én azt mondtam: nem, nem megyek! Szüleim egyetlen gyermeke vagyok, szüleim idősek, eléggé szegények, és én biztos vagyok benne, nem olyan egyszerű ez az út. Éppen ezért én nem óhajtok Rómába menni.

Ez volt elég hosszú ideig a válaszom. Persze, közben szerettem volna tudni, ki van az egész mögött, hogy és mint. Abban az időben nem lehetett azt csinálni, hogy én elmegyek Vendel apátúrhoz, és mondom neki, én vagyok Polikárp, zöldfülű kis növendék és szeretném tudni... Én Vendel apátúrral kétszer beszéltem: először mondtam neki: én szeretnék teológus lenni és nem matematikus. Ő – „majd beszélek az elöljáróiddal”. De járható volt az út 'Sigmund Lóránthoz, ő gyóntatott bennünket, és ott élt közöttünk. Mondtam neki, én nem akarok Rómába menni. Azt mondta, nem kell mindenkinek Rómába menni, itthon is kell, hogy maradjon valaki. – Persze a te esetedben azért...

És annyira ment a dolog, hogy például, amikor zsoldároztunk, az egyik zsoldárnál azt mondtam: megyek, a másiknál: nem megyek. Borzasztó küzdelem volt bennem.. Szüleimhez menjek, elköszönjek?, ne köszönjek? A végén, a legutolsó pillanatban azt mondtam: megyek. A szüleim októberben tudták meg, hogy én Tirolban vagyok. Azt sem tudták, merre járok.

1950 szeptemberében Stamsban, már csak 13-an a monostor előljáróival. Első sorban balról jobbra a második a klerikus Polikárp

Elég kalandos volt az egész ügy, mert későn kezdtek el rajta gondolkozni, és nem láttak el bennünket a legegyszerűbb instrukciókkal. Nem mondták, hogy Burgenlandban orosz zóna van, hogy nem kell hangoztatni, kik vagytok, merre mentek. Mikor átmentünk, meg sem vártuk, hogy szürküljön, és elindultunk a falu felé. Jöttek a munkások, paraszt emberek ki a munkára: fiatalurak, honnan jönnek, hová mennek? – és mi mindent megmondtunk. Mi megmondtuk, Zircről jövünk, Bécsbe megyünk, onnan Rómába, és így tovább. Azonnal följelentettek bennünket, méghozzá úgy, hogy ötvenen vagyunk stb.

Most a levéltári kutatásokból – hála az Állami Biztonsági SZervek Levéltárának – kiderült, hogy amikor Füz Balázs Rómából megírta, hogy a premontreiek már elindultak, kijöttek július elején Ausztriába, akkor kezdtek Zircen gondolkozni. De a döntés csak akkor született meg, amikor Rómából érkezett egy kérés, hogy Lékai Ányost ki kell juttatni Spanyolországba.

Lékai Ányos, Lajosnak az öccse, Borsodpusztán volt szubprior, és Piusszal sehogy sem tudtak kijönni. Úgy hogy a quasi apostoli vizitációnak, amit a karmelita Martel atya tartott, az volt a konklúziója: a kető nem maradhat együtt, vagy egyik, vagy másik. S mivel a közösség inkább Piusz mellett volt, így jött a döntés: Ányos induljon Spanyolországba, s ott tanítson filozófiát. Mi erről persze semmit sem tudtunk. Vendel apátúrhoz megérkezett a kérés, s akkor ő megbízta a szomszéd falujából való petőházi Kis Horváth Paszkált, hogy menjen el és nézze meg a lehetőségeket. Arról volt szó, hogy Ányos kerüljön ki. S ekkor a Kis Horváth Paszkál, aki ma is él Dallasban, elment a falujába, és rájött arra, hogy van egy ilyen embercsempész, aki ezt meg tudja szervezni. Avval jött vissza, hogy nem csak az Ányost lehet kitenni, hanem lehet másokat is ezen az úton kiküldeni.

S akkor jött a kérdés, kit kellene kiküldeni? Olyat, akinek már van ünnepestélyes fogadalma, s aki Magyarországon pappá szentelődik előbb utóbb, azt ne, hanem olyanokat, akik még kicsit messze vannak ettől, és még fel kell venni szemináriumba, ide-amoda. Úgyhogy kb. az én évfolyamomnál húzták meg a határt, a fölöttem levő évfolyamból jött Vazul, ő eltévesztette Bősárkányba az utat, úgyhogy itthon maradt. Azon kívül jött a Monostori Bánk,

Végül is ennek a „bokorugró” csoportnak a dolga csak nyáron dőlt el, amikor Zircen rájöttek, hogy a premontreiek már lényegében megoldották. Persze a premontreieknek könnyebb volt, mert Csorna ott van a határon, ők könnyen átmentek. Azonkívül ők okosan megszervezték: elmentek Wiltenbe, egy premontrei apátságba, közölték a generálisukkal, hogy ott vannak, mire a premontrei generális, aki egyébként Zirc történetében nagyon fontos személy: Hubertus Noots, aki apostoli vizitátor volt 1935-től 40-ig, belga állampolgár mindjárt vonatra ült, pénzzel, mindennel, vett habitus anyagot a premontreieknek, s így állított be: tessék habitust csinálni, itt a pénz. Így ezek tudtak létezni. A végén kikötöttek Kaliforniába. Hál’ Istennek a főnökük egy nagyon talpraesett volt. Ma a kaliforniai premontrei apátság 103 rendtagot számlál, fantasztikus iskolával. És plébániákkal.

Ezzel szemben nálunk nehezebb volt a dolog, mert mi átjutottunk a határon – ezek ismert dolgok –, s láttunk egy templomtornyot, s akkor irány a torony felé, mert ahol torony van, ott pap is van. Igen ám, de nekünk olyan szempontból nem volt szerencsénk, hogy a tadteni pap nem volt egy talpraesett ember, s épp akkor lopták el a disznait, és

várta a csendőröket. Nagyon odavolt, hogy most beállít 21 fiatalember, szerencsére telefonált az esperesnek, Szentendrásba, ami 8 km-rel odébb van, s kérdezte: mit csináljak, teljesen készületlen volt. Hál' Istennek, volt bennük annyi lélekjelenlét, – ez '50-ben van ám, amikor itt orosz zóna van, és amikor ezek az emberek még meglehetősen szegények, ezt nem szabad elfelejteni –, és azt mondták, hogy autóbusszal

A monostor Stamsban

menjenek Bécsbe, két csoportban, négyen, négyen, Nem mondták, hogyan kell jegyet venni, azért kapcsolták őket le. Ezzel szemben mi 13-an még tovább mentünk 8 km-t gyalog, és vonattal indultunk Szentendrásból. Majd Bécsbe érkeztünk, nagy kalamajka volt, s és a végén 45 évet Rómában töltöttem.

Élet Rómában

– *Valamikor a történelem folyamán egy magyar szerzetes főpap szerepet játszott Rómában. Bakócz Tamás II. Gyula pápa betegsége alatt részt vett a világegyház ügyeinek intézésében. Egy kicsit ilyet látunk, Főapátúr, a te esetemben is. Kikerültél: oda mint fiatal, egyszerű szerzetes, és egyszer csak ott voltál a római központban végül mint generális apát, és sokat tudtál tenni a magyarság ügyben is*

– Egy-két apróság a római évekből. Nehézségek a kezdet elején.

Én szaggatott ruhában, ahogy a stamsi képen állunk, úgy mentünk az egyetemre jelentkezni. Minden papíros nélkül. Az egyetem rektora

akkor egy bajor bencés, a most meghalt Augustin Mayer bíboros volt, apja bajor királyi tábornok, két méter magas ember. Ziracról még csak nem is hallott, azt sem tudta, hogy létezik. Mindenesetre elmondtam, mit szeretnék. – Tessék még végezni egy év filozófiát! Nem engedett tovább.

Így sok mindent ismételtam. Már Zircen is jórészt latinul ment a dolog, de ott aztán végképpen.

Sajnos társaim jó része nyelveket nem voltak képesek megtanulni, latinul nem tudtak.

Mindenesetre, hogy én újra kénytelen voltam sok mindent tanulni és ismételni, odavezetett, hogy a filozófiai karon kicsit feltűntem. Az egyik bencés, aki egy világhírű tudós volt, mondta a másiknak, figyelj csak arra a gyerekre, abból még lesz valaki. (Ezt én később tudtam meg, mint generális apát.) Úgyhogy '53-ban én már részt vettem Franciaországban a neves francia teológusoknak kongresszusán, eme ajánlás alapján. Ennek a kongresszusnak az anyagát kinyomtattuk a generalicián, megjelent a ciszterci folyóiratban, csak senki nem küldte szét. És ez bántott engem, hisz én hallgattam az előadásokat, ismerem ezeket a nagy tudósokat, s én neki álltam és szétküldtem az anyagot. Később rájöttem, hogy ennek a folyóiratnak nincs semmi jogi része elintézve. Én megcsináltam, mondtam az akkori generálisnak, folyószámát kell nyitni, kellenek engedélyek stb. Így mint egy „hasznos embert” ott tartottak. Ennek köszönhettem, hogy a papszentelés napjától tagja lettem a kúriának a folyóirat számára. Persze azt is mondták, hogy tanuljak tovább.

Richelieu ciszterci volt

Egy szép napon írt Lékai Lajos, hogy neki kell egy dokumentum Nápolyból ilyen és ilyen számon. Írtak onnan, ilyen nincs. Lajos mondta, á, dehogy, a dokumentum biztos megvan, csak más lesz a száma. Lementem Nápolyba és megtaláltam. Akkor még fényképezni kellett, nem volt fénymásolás. Ez alapján bementem a Vatikánba és mondom 1637. április elsején a Congregatio consistorialis (a mai püspöki kongregáció) egy ülést tartott arról, hogy Richelieu bíborost, akkor miniszterelnököt, meglehet-e erősíteni, mint Citeaux-i apátot, mint a Ciszterci Rend generálisát, ezt a jegyzőkönyvet kérem. A Vatikánban nézett mindenki, senki sem tudott segíteni. Végül egy kis embernek mutatom,

nem látott-e ilyen iratot. Magának ördöge van – mondta –, a sarokba mutatott egy pakkot, többek között a spanyol király, meg az osztrák császár levelével, ebben az ügyben. Ez egy óriási botrány volt akkoriban, Franciaország megszakította a diplomáciai kapcsolatot a Szent-székkal stb. Erről van nekem öt dossziém, még '55-ben szándékoztam megírni könyvben. Most talán majd meg tudom írni. Nem írok sokat róla, csak kiadom a dokumentumokat, amit én megtaláltam.

Így küldtek el engem történelmet is tanulni.

'56-ban rájöttek, hogy a növendékeknek nincs senkije, aki törődne dolgaikkal. Erre az elődöm megbízott engem, 26 évesen, hogy törődjek a többiek dolgával, Mondtam, hogy egy prefektusnak legalább 30 évesnek kell lenni. Ó, hát mindennap közeledik a harminchoz, mondta.

Amikor ledoktoráltam, és közben történelem szakos is lettem, azonnal meghívtak tanárnak. Így 30 éves koromban nekem volt egy fontos funkcióm a generalicián, könyvtáros voltam, a növendékek főnöke, és az egyetemen egyháztörténelem tanár.

1960-ban kezdtem el tanítani. Tudva levő, hogy '62-ben kezdődött a II. Vatikáni Zsinat. Utána jött a ciszterci zsinat, azt meg kellett nekünk a Rendben is csinálni, s ezt rám bízta.

1985-ben engem választottak meg generálisnak. Sajnos 1988-ban Braziliában kaptam egy morbus Werlhof-ot, ami gyógyíthatatlan betegség, elég nagy trombocita hiány a vérben. Egyetlen gyógyítási lehetőség, ha kiveszik a lépét. De nem merték kivenni, mert generális voltam. Bécsben meg is mondta a főorvos: „Tudja önnek mi a baja? Hogy ön generális apát, ha káplán lenne vagy plébános, már rég kivették volna a lépét és vígan táncolna.” Három évig tonnaszámmra kaptam a kortizont, tönkre tették a gerincem, a végén kivették a lépem, akkor a vérkép rendbe jött (1992), de a gerincem odavolt, és így átestem 25 egynéhány operáción.

Az Úristennek ez volt a terve, azt hiszem ezt sokan meg tudták volna csinálni, ha meg kapják az Úristentől mindazt, amit én kaptam. Tehát, mondjuk egy jó középiskolai képesítést, s utána jó úton indítják. Aztán különféle apróságokkal lökdösött a gondviselés, hogy még ezt és amazt, és végül az életrajzom úgy néz ki, mintha... De én tudom, hogy mindent csak kaptam. Ahogy egy József Egyiptomba került valahogy, hát én úgy kerültem Rómába és segítettem.

Semmi érdemem nem volt benne. Így jöttek a dolgok.

Ezzel kapcsolatban azt tudom mondani, hogyha az Úristen ad erőt, megpróbálom megírni a magam kis életét, tudva azt, hogy mindezt kaptam, s nem az én érdemem. Átéltém néhány pápát, habár a pápa nem azonos az Egyházzal, de sok minden függ a pápától és az időtől is. Kezdtém 1950-ben XII. Pius-szal, és amikor eljöttem (2005. április 2), akkor halt meg II. János Pál.

Egyszer Brazíliába utaztam repülőn, és 15 órán át a jelenlegi pápával egymás mellett ültünk és 15 órán át beszélgettünk. Ő akkor érkezett Rómába, '82-ben, én meg akkor már 32 évet voltam ott. Már „öreg” római voltam.

– *Azután több mint negyven év után Zirc.*

– Mikor 1996-ban hazakerültem és március 15-én megválasztottak zirci apátnak, mellesleg akkor még nekem volt egy kis dolgom Rómában, kánonjogból akkor doktoráltam.

Ekkor már minden megvolt, kivéve a disszertációt. S amikor nem választottak újra generálisnak (1995), nem loptam a napot, s írtam, szerintem egy nagyon fontos dolgot rendi szempontból, s azt be kellett fejeznie. Befejeztem, és megvédtem. –

És erre fel indíthatta meg Erdő Péter itt a Kánonjogi Posztgraduális Intézetet. Ehhez két „nyilvános rendes egyetemi tanár” kellett. Az egyik ő volt, a másik én.

Itthon az iskolák ügye volt a fontos

Amikor én '96-ban elmentem a XI. kerületi polgármesterhez, s mondtam neki, polgármester úr, én kérem a Szent Imre Gimnáziumot, amit akkor József Attilának hívtak. Azt mondta nekem a jó ember, ha az asztalra teszek 4 milliárd forintot, – '96-ban!, – akkor megkapom.

Mondom neki, polgármester úr, honnan gondolja, hogy van nekem 4 milliárdom? – Hát az Egyháznak! – Az Egyháznak sincs, de én nem vagyok az Egyház.

Nem volt könnyű. (A Margitot azt aránylag könnyen adták)

De a végén mégis majdnem egyhangúan szavazták meg. Még egy Lakos Imre is, aki az SZDSZ-nek volt egy igen fontos embere.

– *Feltűnő is volt nekünk, hogy minden vallási közösség megkapta a maga iskoláját, és pont a római katolikus Egyház nem. Csak nagy huzavona után.*

Annak idején a ciszterciektől minden iskolát elvettek és tartotta magát az a nézet, hogy Rákosi szerint Endrédy Vendel zirci apát volt Mindszenty jobb keze, aki mindenről tájékoztatta a Vatikánt.

–Sajnos, amire nem számítottak Endrédy apátúrék, azt a titkos levelezést, amit ő folytatott Fűz Balázssal, természetesen előbb mind lemásolták.

Egy Rodolfo Mosca nevű egyetemi tanár, aki az olasz követségen volt kulturális attasé, azon keresztül küldte a leveleket, ezeket mind lemásolták. Annyira jól működött ez az apparátus, hogy csak egy példát mondjak: *Zemplén György*, a későbbi püspök, tőlem egy levelező-lapon Carpo Futo-tól kért egy könyvet, nem is a hivatalos címre. Még annak is a másolata ott van az említett levéltárban.

Hogy miért késlekedtünk mi egy kicsit? A következő nagyon nagy probléma: Zirc is tudjuk, hogy 1990-ben hogyan állt. Nagy részét nem használhattuk, én elértem, mint generális apát, hogy adjanak nekünk Zircen öt (!) szobát.

Amikor Miklós Imre megtudta azt, hogy engem is jelöltek az esztergomi székre, tehát '86. december 7-én, ő Rómában tárgyalt. Akkor három embert jelöltek: *Paskai, Szakos, Zakar*. Mikor kimondta a nevemet Vatikán, ő mindjárt hozzátette: Vétó! Nem magyar állampolgár. Az köztudomású volt, hogy én osztrák útlevéllal utaztam. Vagyis ma is az is vagyok. IS!! Akkor Miklós Imre nem mondott igazat, mikor azt mondta, hogy én nem vagyok magyar állampolgár, pedig tudta, hogy én az vagyok. És akkor december 8-án megkérdeztek a Vatikánban: Igaz, hogy Ön, nem magyar állampolgár? Nem igaz, mondtam, mert nem mondtam le, és nem vették el. Hát akkor ezt mondja meg ma este Miklós Imrének, úgyis együtt leszünk egy vacsorán. És még be se mentem a hotelnek az ebédlőjébe, már jött Miklós Imre felém, és mondta, „Professzor úr, – én neki mindig professzor voltam, nem generális apát – bocsásson meg a tegnapi tévedésért. Ezért Zirc kap majd valamit.” Azután beszélve vele azt mondtam, két dolgot kérek: először is, hogy Nagyvenyimben indulhasson el egy rendház. Kaptunk is egy írást, hogy ott az „exciszterciek” nyithatnak egy nevelési házat.. Ezzel nem volt nagyobb probléma. Kértem azután öt szobát Zircen, amit elvben megadtak. Csak aztán jöttek: a tűzoltóság így, a tűzoltóság úgy, a tűzoltóság amúgy...

Később 1990-ben Sulyok Ignác, Hervay Levente, Szabó Vilmos atyáék aztán oda kerültek

Az iskolákkal az volt: szép dolog azt mondani, hogy mi átvesszük az iskolák „fenntartását”, de nincs egy fityingünk se. A tanárokat fizetnünk kell, az iskola fenntartása sok pénzbe kerül. Kerekes Károly apátúr, akit nagyon tisztetek, nagyon óvatos ember volt, nem akart neki menni csak úgy bárminek, amíg nem volt biztos abban, hogy meg lehet csinálni.

Elsőnek sikerült megszerezni a pécsi gimnáziumot, mert Arató Orbán, aki maga is pécsi volt, és látta a helyzetet, meg tudta szervezni. Úgyhogy Péccsel kezdődik, a következő volt Fehérvár, ott a polgármesterrel sikerült kötni valami megegyezést, hogy amit a város ad (a saját iskoláinak) azt megkapja majd Zirc is, hogy a tanárokat fenn tudjuk tartani. És ezzel megállt.

S akkor jöttem én. Az én dolgom volt, hogy intézzem Budát és Egert. Nem volt olyan egyszerű dolog. Változott a törvényhozás. Mikor én odakerültem, már segítettek és tudtuk, hogyan kell csinálni. Aki végigjárja a Szent Imre gimnáziumot, de ha csak az egrit is járja csak végig, akkor látja, egy óriási komplexum, egy óriási feladat, és felelősség.

Bevallom, mikor az egrit átvettem, akkor én is nagyon megijedtem. Az egrit olyan állapotban volt, hogy borzalom. Hál' Istennek a múlté ez a borzalmas állapot.

Hálát adok Istennek, hogy még vagyok. Nem hittem volna, hogy ennyi esztendő megélelek. Talán nem hoztam nagy szégyen senkire.

A betegségem engem korlátozott és korlátoz. Például az óriási zirci monostor nem az én két botomnak való. Sajnos.

– *Főapátúr, ahogy kivettük szavaidból, az elkövetkező időkben szeretnél írásnak is élni.*

– Holnap előveszem megint Badál Álmos Endrédy életrajzát, s az utolsó simításokat megteszem. Átadom Párdányi igazgató úrnak, hogy adják ki. Minél később, annál rosszabb. Már húsz éve ki kellett volna adni. Sajnos Álmos is nagyon sokáig nagyon el volt foglalva.

Még két feladatot látok: A Richelieu anyagot kiadni.

Egy apróság: A történészek kételkedtek abban, hogy megválasztották-e tényleg Richelieu-t Citeaux-i apátnak. Hol a jegyzőkönyv? Nincs Rómában, Nincs Párizsban. És hol találtam kettőt is: Heiligenkreuzban, Bécestől 30 kilométerre. Az apát átírta a maga naplójába az egészet, s ott van még egy külön lapon is. Azt mondták, ők nem tudták, hogy mi-csoda kincs.

Persze, nem dől össze a világ, ha én nem adom ki, akkor kiadja más, mert együtt van az anyag.

Akkor sem dől össze a világ, ha én nem írom meg a magam kis életrajzát. De érdekes volt, hogy én nyolc évet még XII. Pius-szal töltöttem, öt évet XXIII. Jánossal, Nagyon érdekes volt, utána jön VI. Pál, tizenöt év...

Köszönjük, hogy ilyen lábadozó állapotban fogadtad főapát úr a budai és az egri öregdiákok újságját.

Kérjük Isten segítségét, hogy a továbbiakban nyugodtabb környezetben megvalósíthassad terveidet.

(A beszélgetés áprilisban volt Budapesten, a főapát úr Csörsz utcai hivatalában.)

A Szent Péter Bazilika

A C S A L Á D

Ez az esztendő a család éve

Az egyén korlátlan szabadságának megvalósítása, „kivívása” sok ember számára életcél. Legalább is úgy látszik, amikor híreket kapunk bizonyos szervezetek ádáz küzdelmeiről, akik se Istent, se embert nem ismernek ennek megvalósítására. Feledékenység vagy butaság nem ismerni: már az első liberálisok is kimondták, hogy az ember szabadon csinálhat mindent, – addig, míg másokat nem korlátoz ugyanebben a jogban. Vagy a házasság ellenzői, a „szingliség” hamis prófétái elfelejtik azt, hogy ők is úgy születtek, hogy ketten voltak hozzá. És a család? A racionalizmus is megszólalt.

(Bécsi szerkesztőtársunktól kaptuk az alábbi ismertetőt)

Az osztrák *Die Presse* egyik száma angol nyelvű mellékletében Diederik Boomsma és Jonathan Price *Ments meg bolygónkat, házasodj meg!* címmel érdekes eszmefuttatást ad közre.

A két cikkíró nem arról híres hogy bigott keresztény vagy túlzottan hagyománytisztelők lennének, az egyik az Amsterdam Önkormányzatának tanácsadója, a másik Clarion Review főszerkesztője. Arra a következtetésre jutnak, hogy ökológiai katasztrófa felé tartó földünk pusztulásának fő oka a polgári családeshmenny visszazorulásában, nevezetesen egyrészt a nem házasuló fiatalok növekvő számában, másrészt a válások növekedésében rejlik.

Ennek az első hallásra meglepő állításnak az a magyarázata, hogy az egyedül élő férfiak és nők 40–60 százalékkal több elektromos energiát, gázt, vizet és egyéb javakat fogyasztanak és több környezetet és légszennyező hulladékot termelnek, mint a házasságban, családban élők. Válás után ugyanis a volt házastársaknak egyszeriben egy helyett két hűtőszekrényre, két mosógépre, két klímaberendezésre van szüksége. Sőt többnyire több autóra és több műanyagba csomagolt, kisebb készlet-adagokra is.

Ezeket a könnyen belátható következtetéseket a nagytekintélyű *Nature* tudományos folyóirat elemzései és a University Collge London tudományos kutatási eredményei is alátámasztják. Szerintük napjaink divatos, függetlenként élő embere „ökológiai időzített bomba” családban élő társaihoz viszonyítva.

Az Amerikai Tudományos Akadémia megállapítása szerint 2005-ben a házasságok felbomlása és válások következtében az Egyesült Államokban 73 milliárd kilowattóra elektromos energia és 2400 milliárd liter víz többlet fogyasztás keletkezett.

Összehasonlításképpen: ez kilencszerese Hollandia ugyancsak 2005. évi megújuló elektromos energiatermelésének és kb. háromszorosa a holland háztartások vízfogyasztásának. Hasonló arányú a többlet hulladéktermelés és a lakóterület-felhasználás. Mindez csupán a válások következménye, a modern, divatos „független” életforma a hagyományos családi életformához viszonyítva még ennél is nagyobb ökológiai veszteséget eredményez.

Mindezek miatt földünk jövője szempontjából igen sajnálatos, hogy a családot nem alapítók és a felbomló családok száma, és ebből következően korlátozottan rendelkezésre álló természeti tartalékaink fogyása világszerte rohamosan növekszik. Sajnálatos, hogy a legtöbb ország jogrendszere egyre könnyebbé teszi a házasságok felbontását, és ennek társadalmi megítélése is enyhül. Egyre többen élnek életüket magányosan. Amsterdamban a lakások 48%-ában, Stockholmban 60%-ában csak egy személy él.

Mindezek alapján mit ír az amerikai jelentés? *Miközben az egyetemes emberi értékek a nagyobb autonómia és választék irányába tolnak el, a sűrűsödő válások káros környezeti hatása növekedni fog, hacsak nem születnek intézkedések a háztartások felbomlásának mérséklése érdekében.* Egyes környezetvédő tudósok úgy vélekednek, hogy a kormányoknak tevélegesen kell fellépni a válások ellen.

Úgy mondják, hogy a környezet megjavítását önmagunkon kell kezdeni, de nem egymagunkban. A környezetvédelem az esküvővel kezdődik! Ez az igazság sok zöld aktivista számára kellemetlen. Jobban tennék, ha multik, a globalizáció és Amerika elleni tiltakozás ellen a hagyományos családi élet érdekében kampányolnának és felismernék, hogy a család nem csak jó a társadalomnak, hanem az egészséges bolygónak is alapja.

Az európai zöld pártok és aktivista csoportok, mint pl. Greenpeace Általában baloldali irányultságú, individualisták és szabados erkölcsiségűek. Ezért nem csodálkozhatunk, hogy ezzel a lényeges kérdéssel nem szívesen foglalkoznak. Mindazonáltal, ha saját eszményeiket komolyan vennék, akkor környezetvédelmi adóval sújtanák az egyedül élőket, és még fokozottabban az elválókat.

Eddig a *Die Presse* eszmefuttatása.

Aktuális ez a kérdés nálunk is?

A II. világháború után a társadalmi szokásokban, az értékek rendjében sok minden megváltozott itt Európában, talán legjobban a házasság sínylette meg az erkölcsök devalválódását. Hogy nevet adjanak a dolognak, eleinte nyugaton próbaházasságnak nevezték a még nem egészen elfogadott sima együttlétet. Nálunk is terjedni kezdett, bár volt neve már régről (vadházasság), de ez a magyar vörösfüleknek sértő volt, így azután létrehozták az *élettársi viszony* megnevezést (adja az adhatót, felelősség nélkül).

Odáig ment a dolog, hogy a 2010. évi 1. törvény szabályozza a „bejegyzett élettársi kapcsolat” létesítésének szabályait. A fő különbség, hogy ebben a kapcsolatban egyneműek házasságot nem köthetnek (ennyire védi a családot!).

Házasságkötés 2010-ben 35 520 (2005-ben 44 234). Válások évi átlaga 26 000.

A sokezer-éves család, mint a társadalom alapja végveszélybe került. Hogy mekkora a különbség az ókor és a ma gondolkodása között, mutatja az anyai aggodás miéttje: egy spártai anya a harcba menő ifjúnak e szavakkal adja a pajzsot: „Fiam, ezzel vagy ezen!” Egy nőnek szóló képeslapunkban olvastam, hogy a gondos anya az iskolai táborba induló kislánya csomagjába fogamzásgátlót is tesz. Mint aki aggódik is, nemcsak gondos. Durva a hasonlítás, de a valóság ezt is fölülírja. Hogy mi a magyar realitás, beszéljenek alább a mindennapok eseményei.

Jó, ha mindjárt a kezdeteket idézzük, a Tízparancsolatból a negyediket:

„Tiszteld atyádat és anyádat, hogy hosszú életű lehessél e földön.”

Ezt nemcsak az istenhívők vallják, ismeri mindenki. Tudjuk, hogy gyermekeknek szól, akárhány évesek is.

Azt is tudjuk, hogy a szülők iránti tisztelet régtől fogva kiterjedt a nevelőkre, tanárookra is, de azután megjelentek a liberális törvények, az annyira óhajtott szabadság érdekében. Ott vannak az iskolákban eléggé egyoldalúan: úgy mint tanítók, tanárok pofozása, verése. A jó szülő mobil telefontal ereszti el iskolába gyermekét, még azt is rögzíthetik, hogy örvend az osztály az ilyen bulikon. A világháború után a szabadság átváltott szabadossággá, minden meggyorsult, ami a pénz tekintélyét növelte. Úgy adódott, hogy nálunk meg a bolsevizmus jutott uralomra, azzal, hogy ez az igazi demokrácia, amelynek alapja a mindenre kiterjedő hazugság. Támadási felülete pedig a nemzeti hagyományok, az úri osztályok és a keresztény egyházak, körítve szovjet mintá-

jú terrorral. *(Ha már nekünk, akik ezt most írjuk, sorsunk az emlékezés, hadd beszéljünk erről a lassan feledésbe merülő közelmúltról...)*

Mert most demokrácia van, de milyen! Az unokákat figyeljük elsősorban, hogy míg nekünk annak idején volt ellenőrző könyvecskénk, addig a mai gyerekeknek nincs, a szülők e-mailen, otthon olvashatják a tanári üzeneteket, ha szorít nekik helyet a gyerek a megunt premier plán csókjelenetek között... Mert a felső tagozatosoknak ott van a „való világ”-ok világa, ahol az utcalányok celebekké alakulnak át, a plasztikai töltetekkel dúsított testrészek harmonikusan vannak összeválogatva kinél-kinél.

Hogy a család szent titkát meggyalázzák, divattá vált az áldott állapotban lévő nők meztelen mutogatása. Főleg a milliós olvasottságú, nőknek szóló hetilapokban, ahol aztán még az egyoldalú orvosi tanácsoknak is állandó helye van. Pornográfia a tárgyilagosság kenetteljes csomagolásában mindenhol megjelenhet.

Bármennyire visszataszító ilyen töményen a szenny, beszélni kell róla, mert itt szándékos erkölcsrombolásról van szó. A család érzékeny a közélet magatartására, a sok hazugságra, mellébeszélésre, ellentmondásra. Nem lehet úgy cselekedni, mint a cigány probléma kezelésénél, ahol még csak nevén sem szabad nevezni őket, a hatszáz éves magyar szót romára változtatták. Kik? Az érzékeny lelkű demokraták, csak meg ne szólja őket valaki rasszistának. Az előítéletek ellen harcolnak, közben a több száz éve ugyanazon probléma mára nemzeti tragédiává súlyosbodott. (Pedig az igazi cigány büszke a cigány szóra.)

Európa is bajban van, megbukott a multikulturális beilleszkedés, a két vezető nagyhatalom már fel is vette a harcot az iszlámmal.

Mi a probléma? Első látásra a hagyományok tovább élése az új hazában, de majd eljő hamarosan a közélet átalakítása, ha már a parlamentben leszünk. Így az új állampolgárok. Közben Európában terjed a keresztényellenesség, hiszen a világ iszlám országaiba amerikai, NATO katonák irtják az igazhitűeket. Egyébként is azt látják itt Európában, elnéptelenednek a templomok, bezárják őket, szekularizáció mindenhol.

A többszáz mecset meg egyre épül az új hazában, de ahonnan jöttek e bevándorlók, ott keresztény templom nem épülhet. De még ottmaradni sem lehet, ha lejár a munkaszerződés, mérnök urak, lehet hazamenni. Egyik oldalon a demokrácia nemes lelkű engedékenysége, a másikon a több száz éves merevség. Ellentmondás mindenütt.

Íme Európa átalakul, a családok egyre inkább labilissá válnak.

Nálunk nincs iszlám kérdés, mint ahogy szomszédainknál sincs, szegények vagyunk. Van viszont többszázezer roma magyar testvérünk.

Ilyenkor, a Veni Sancte idején előjön tanáraink emléke is, az az idő, amikor mi szaporáztuk lépteinket az iskola felé. Mégis, már csak a jelen van itt, de még itt vannak a mi utódaink, az unokák. A múltunk az már a múlté, de az ő jövőjük attól függ, mit kapnak örökségül, mit használnak fel abból, amit megmutatunk nekik, hogyan irányítjuk őket.

Mert a fiatalság fogékony, minden érdekli, amit még nem élt meg. A természet része, olyan mint a szél vagy a víz. Arra megy, amerre a könnyebb út van. A mi emberi világunk pedig nagyot ugrott a fejlődés útján. A tudomány, a technika olyan állapotba került, amely elképzelhetetlen lehetőségeket ad az ösztönöknek, a mindent letipró egyéniségnek. Amíg képességünk van rá, beszélnünk kell a mi szép világunkról. *Beszélni mindarról, ami nemcsak nekünk jó, hanem ami jó évezredek óta.*

* * *

A ciszterci diákok nagy családjából ebben az évben emlékezünk meg a nyolcvan éve született **Latinovics Zoltánról**.

„Önarckép(Elhangzott 1969.03.29-én):

Latinovics Zoltán, született 1931 szeptemberében a Városligetben. Anyám édesapja, Gundel Károly, a honi vendéglátás művésze. Voltam diák, asztalos, hídmunkás, kőművestanuló, egyetemi hallgató, építésmérnök és színész. (Ez utóbbiról nem kaptam hivatalos bizonylatot.) Bajor Gizi, Galamb Sándor, Lehotay Árpád vezetett a színház felé. Később azok, akiknek ma kollégája lehetek. Játszottam az állami Szent Imre Gimnáziumban, a MÁVAG-ban, Népművészeti Intézetben, később havi illetményért Debrecenben, Miskolcon, Budapesten, Gyulán és Szabadkán. Hat év alatt 30 magyar filmben volt szerencsém játszhatni. Szenvedélyem az igazságkeresés. Káros szenvedélyem a dohányzás meg az, hogy tehetségtelen, ezért rosszakaratú emberekkel összeférhetetlen vagyok.” Ezekkel együtt a legnagyobb színművésznünk egyike.

ÉVFORDULÓK

KÉTSZÁZ ÉVE SZÜLETETT LISZT FERENC

Az emberiség nagy alakjai között a művészek a legnagyobbak, közöttük is

azok, akik képesek mindenkihez szólni.

A zene életünknek nagy kincse, és aki először tudta lelkünk mélyén rejtőző rezdüléseinket életünk eseményeivel hangokká babonázni, az Liszt Ferenc volt. Mindezt ezerkétszáz-nál több művében tette, új zenei formákat hozva létre és a zongorajátékot istenek magasságába emelve.

Anyanyelvén, németül vallotta magáról hogy magyar, pedig nem tudott magyarul. De a *Koronázási mise*, *Esztergomi mise*, a 19 magyar rapszódia is ezt vallja. Ám zeneóriásként erre szüksége sem volt. (ő.f.)

Kétszázötven évvel ezelőtt

állt egy magyar főúr szolgálatába **Franz Joseph Haydn**, az oszták zeneszerző. Fő alkotásának tekintik oratóriumait, a *Teremtést* és az *Évszakokat*, jóllehet a több mint 100 szimfóniájában és 24 operájában a zeneszerzőszámok elsődleges szerepeltetésével a jövő zeneműveinek adott irányt. Ő írta a *Gott erhaltet*.

Dicső múltunk bizonyága az Esterházyak művészet-pártoló életvitele.

1456 Nándorfehérvár

555 éve

Hunyadi János főkapitány serege és a vár felmentésére érkező jobbagy-keresztesek július 22-én döntő vereséget mérnek II. Mehmed szultán ostromló seregére. A magyar sereg példátlan diadalt arat a többszörös és jól felszerelt török seregtestek fölött.

Az Országgyűlés Nemzeti Emléknappá nyilvánította július 22-ét. Mostantól nemcsak a gyásznapokról fogunk megemlékezni, hanem diadalmainkról is. Pár száz éve egyelőre több a gyásznap. Íme:

1526 Mohács

augusztus 29-én a 25 000 ezer fős magyar sereg megsemmisül a 80 000 fős reguláris török seregtől. A király, a két fővezér: Tomori Pál kalocsai érsek és Szapolyai György szepesi ispán, valamint az esztergomi érsek és további öt főpap, a legtöbb országvezető főnemes és mintegy háromezer köznemes, továbbá tízezernyi cseh, német, lengyel gyalogos zsoldoskatoná meghalt. II. Szulejmán nem maradt az országban, feljött Budáig, összeválogattak egy-két holmit, amit bírtak, majd kivonultak az országból. Buda csak 1541-ben lett török.

1686 Buda

szeptember 2-án este 6 óra. Az egyesült európai seregek visszafoglalják a töröktől Budát. Úgye nem baj, hogy egy kis magyar történelemben szaladtunk? Pataki tanár úr volt a tanárunk, áldassék emlékezete!

Elhunyt Habsburg Ottó (1912–2011)

A bécsi kapucinusok templomában július 14-én eltemették az utolsó magyar király legidősebb fiát, Ottó volt trónörökösét. Szívurnáját július 17-én a pannonhalmi főapátság templomában helyezték örök nyugalomba.

A Habsburgok több évszázados kapcsolata Magyarországgal valójában egy európai óriáshatalom perszónálunioja (?) volt azzal a kezdetben nagyhatalom Magyarországgal, amelynek másik szomszédja a világ legnagyobb katonai hatalma volt. Ennek az állapotnak az vetett végett, hogy hogy a két birodalom mint hatalom megszűnt, nekünk meg megmaradt Ottó, anyanyelvi tudásával, magyar érettségivel és pártfogónknak nyugatra. Ragaszkodása magyarságunkhoz tiszteletre méltó, és előbb-utóbb arra készíti tárgyilagos történéseinket, hogy számba vegyék mindazt a jót, amit a Habsburgok hazánknak tettek .

Requiescat in pace.

TUDÓS TANÁRAINKRÓL EMLÉKEZÜNK

Dr. Pataki Vidor, történelmünk feltárója (1901–1973)

A huszadik század 20-as–30-as éveinek legjelentősebb régészeti feltárását egy egyszerű ciszterci szerzetes végezte el, Pataki Vidor, egri gimnáziumunk magyar-történelem szakos tanára. Előttünk ez közismert, de fiatal olvasóink nem tudhatják mindazt, ami nekünk büszkeségünk és természetes, mert ismertük, sokunknak volt tanára, itt Budapesten. Ő tárta fel az egri várat, illetve kezdte el a feltárást, mert még a jobb jövőre, évtizedekre vár, hogy befejezze valaki.

Egri testvériskolánk már évek óta folytatja azt a hagyományt, hogy minden évben összehívja az öregdiákokat, és emlékülést rendez valamely régi tanára tiszteletére. Ebben az évben Pataki tanár úr tevékenységének felidézése tette kiemelkedően rangossá ezt az rendezvényt.

Indítatva az ott elhangzott tudományos ismertetőktől mi is felidézzük kedves tanárunk munkásságát az általa 1964-ben írt tanulmány egy részletével.

„... ilyen előzmények után került Egerbe két ifjú tanár 1924 szeptemberében: *Pálosi Ervin dr. Budáról* az érseki jogakadémiához, és *e sorok írója Pécsről* a ciszterci gimnáziumhoz. A fővárosból már ismerték egymást, de Egerben barátkoztatta őket össze az egri vár elhanyagoltsága.

Így kezdődött közös munkájuk: eleinte csupán töprengés s vitatkozás, hogy ez a várbeli romhalmaz, ahol kecskék legelnek, milyen lehetett dicsősége magaslatán: Dobó István korában? Voltak ugyan itt-ott elrozsdásodott bádogtáblákon feliratok Türk Frigyes patikus gondoskodásából, de ezek nem egyeztek Tinódi helyszíni tudósításával. Monda is nem egy tartotta magát a messzire vivő alagutakról, meg a török basák elásott kincseiről, a Sánc-beli lakosság azt is emlegette, hogy az ott eltűnt kacsák az Eger-patakban bukkantak föl; komoly öregek állították, hogy fiatalkorukban a föld alatt eljutottak, ki Szarvaskőig, ki Diósgyőrig, de arra már nem emlékeztek, hogy hol mentek le a föld alá.

A diákság, nemzedékeken át, csak egyetlen lefelé vezető nyíláson tudott annyira-mennyire lehatolni a föld alá: vasút által 1901-ben a vár testéről levágott (Zárkándy-) bástyában. Pálosival ketten mi is itt próbálkoztunk, hason csúszva, szájban tartott gyertyával csak annyit értünk el, mint a diákság: valamennyire eljutottunk, de a boltozat lehorzsolta rólunk a ruhát, de még a bőrt is, megfordulni meg nem lehetett, így rákmódra visszafelé még kínosabb volt az út.

Nyilvánvaló lett előttünk, hogy ki kell hordani a törmeléket, mert hogy alagút, még hozzá nem fúrt, hanem épített-boltozott, ezt gyertyavilág mellett is meg lehetett állapítani, azt is, hogy ez az alagút a vasút alatt fordul. Pálosi a jogász-ifjúság önkéntes munkáját szervezte meg, én meg a gimnazistákét, gyertya helyett karbid lámpákkal, így sikerült eljutni, de még mindig csak hason csúszva, két évi munkával, a vár keleti oldalán északról délre vivő (1928 óta villannyal világított) emeleti kaszárnya-termekbe is. Feltérképezni azonban így még nem lehetett, csupán a felszínen felmérni, a teljes kitisztítást viszont lehetetlenné tette a törmelék mennyisége, egyszerűen nem volt hová tenni.

Pálosi szaladgált fűhöz-fához, a Műemlékek Országos Bizottságához, a Nemzeti Múzeumhoz, a Hadtörténeti Múzeumhoz, a Minisztériumhoz, még csak helyszíni szemlét sem tudott kieszközölni. Az illetékes szerv a Műemlékek Országos Bizottsága lett volna, de az sem segített.

Míg Pálosi a gyakorlati lehetőségeket kereste, én áttanulmányoztam erről szóló irodalmat, Balogh és Ipolyi könyvei ihletet adtak, de támpontot nem. Szederkényi: „Heves vármegye története” című hatalmas munkája forrástanulmányokon alapult ugyan, felhasználta az Országos Levéltárban őrzött Dobó-korabeli számadáskönyveket is, de olyan sajtóságos formában, hogy kiköszödni belőle a várra nézve nem lehetett, nyaranta tehát magam is ott kutattam az Országos Levéltárban, azzal a titkos reménnyel, hogy találok új forrásokat, talán még egykorú térképet is, vagy legalább útbaigazító részletes leírást, olyat, amelyik Tinódi szövegét kiegészíti, de háromévi levéltári kutatás alatt alig valamit találtam, *a nyomok viszont a bécsi Kriegsarchivra mutattak*, ahogy Takáts Sándor munkái a bécsi Kammerarchivra.

Az Egerről fennmaradt szépszámú metszet, amelyeket az Országos Széchényi Könyvtárban tanulmányoztam, sem tettek okosabbá, mert részben egymásból származtak, részben ellentmondtak a meglevő helyzetnek. Rászántam tehát nyári vakációimat külföldi levéltárak kutatására.

Bécsben kezdtem, a Kriegsarchivban, jött utána a Haus-Hof-Staatsarchiv, majd a Kammerarchiv. Ezek ontották a XVI. századi anyagot, de hiányosan, megállapítható volt a Napóleoni idők rablása. Mindez ki is tágította kutatásom tárgykörét, rájöttem arra, hogy pusztán Egerre nézve nem érdemes ily sok időt igénylő kutatást folytatni, ki kell a feladatot terjeszteni az összes hazai várra, mert ez a bécsi levéltári anyag itthon teljesen ismeretlen, s ugyanazok a nagynevű építészek, akik Egerben terveztek-dolgoztak, másutt is tevékenykedtek.

Ebből a bécsi levéltári kutatásból született meg a XVI. századi várépítésről szóló tanulmányom, amelynek eredményeit több kutató átvette külföldön is. Főleg a dunántúli várakra találtam s közöltem a helytörténetkutatóknak új adatokat, a Műemlékek Országos Bizottsága pedig egyenesen Bécsből hozta meg azokat forrásjelzéseim alapján. A tanulmányt kérte el tőlem volt kedves professzorom: Angyal Dávid, s közölte a Bécsi M. Tört. Intézet I. évkönyvében. Én pedig folytattam a levéltári kutatást Párizsban, visszafelé Münchenben, Karlsruheban. Az egri vár iránti egykori (1552–1596 közötti) nemzetközi érdeklődés folytán mindenütt találtam értékes anyagot, még a londoni British-Múzeumban és a salamanca-i spanyol levéltárban is. Négy egymás utáni vakációm ment rá e levéltári kutatásokra, de megérte, kezemben volt már most jó néhány egykorú terv, térkép az egri várról, csak azt kellett a helyszínen megállapítani, hogy mikor, melyiket s mennyiben valószínűsíthető, hogy 1552 után, s milyen volt Dobó vára 1552-ben.

Közben Pálosi is sikerrel járt: a MÁV miskolci igazgatósága hajlandó volt az egri várból törmelékét átvenni a tihaméri állomás feltöltésére; fizetést is ajánlott érte, annyit, amennyibe a törmelék-kitermelés nekünk került, de nekünk kellett a váron keresztülhaladó sínekhez a kiterő-rakodóvágányt megépíttetni s bérelni. Az erre való összeg zsebpénzünkéből nem tellett, úgy kellett összekoldulni. Az egri érsek, akit öccse, az udvarában lakó Szmrecsányi Miklós (Eger barokk-jellegének rajongója s védője) befolyásolt, semmit sem volt hajlandó adni, két tiszteletre méltó kanonok: *Csekő Gábor* és *Kriston Endre*, akik eddig is segítettek az egri vár feltárását kisebb összegekkel, most is adtak annyit, amennyi épp kellett, kölcsönképpen, Csekő később, halála előtt, el is engedte. Mindkettő megérdemli, hogy önzetlen áldozatkészségükről az utókor el ne feledkezzék.

Így indult meg 1928 nyarán az érdemleges munka: a ma is meglevő kazamata-rész akkor tisztult ki, 1928–30-ban, de a karbidlámpa-világítás nem volt a legpraktikusabb, pedig az idegenforgalom kezdte az egri várat látogatni. Sikertelenül egy-két ismertető cikket is elhelyeznem külföldi (francia és olasz) lapokban az egri ásatásokról, amelyek hatásosabbnak bizonyultak, mint a magyar újságokban és folyóiratokban közölt cikkeim. Egyre-másra érkeztek francia, svájci, olasz autóbuszok (nálunk ekkor még nem voltak ilyen nagy távolsági Jót tett ez a külföldi érdeklődés az egri vár ügyének, amelyet Eger lakossága megbámult, mert a helyi közvélemény – a város és vármegye vezetőségét sem véve ki – gyerekes dolognak tartotta az egri vár „turkálását”. Pálosit s társát egy kicsit hibbantaknak vélték, csak a diákifjúság tartott ki mellettünk nagy lelkesedéssel, de ez gyenge munkaerő volt. Hamar rájöttünk arra,

hogy csak az egri földművesekből lehetett olyan gárdát kiválogatni, amelyik aztán lelkesedéssel dolgozott, még mikor napszámot sem tudtunk fizetni, akkor is: hitelbe, csak hogy meg ne álljon a munka. Lelkesek voltak s tanulóknak. asszonyaik s gyermekeik is ott izgultak a munkagödrök szélén.

A Hadtörténeti Múzeumtól (Agházy Kamill) kaptuk az első (csekély) állami támogatást ehhez a várfeltáráshoz. Az egri kazamaták hírnevét s az idegenforgalmat csak a feltárt részek villanyvilágítása tudta megteremteni, ez pedig egyetlen megértő embernek: boldogult *Ringelhann Béla* városi tanácsosnak köszönhető, ő vitte keresztül a városi közgyűlésen, hogy a feltárt föld alatti részeket villannyal világítsák, mégpedig a közvilágítás keretén belül. Költségvetése csak ideiglenes világítást engedélyezett, de évek múlva a marandó, biztonságos ólomkábeles világítást is megvalósította.

Az egri vár kazamata-rendszerének teljes feltárása elé hatalmas akadályok tornyosultak: észak felé a boltozás megszűnt, déli irányban viszont magánházak területe alá kellett volna terjeszkedni... egyiket sem bírtuk megoldani. A vasútnak szerencsére még kellett föld. Elhatároztuk tehát a templomromok feltárását; itt meg az volt a helyzet, hogy a terület részben kincstári, részben érseki tulajdon volt, de pontos határvonal megállapítása nélkül. Eddig is hiába igyekeztünk az érsekség engedélyét megnyerni a feltáráshoz, a kincstári is csak hosszú évek könyörgése után sikerült. Ha az érsekség nehezményezte, erősködtünk, hogy kincstári területen dolgozunk, ha a kincstár idézett perbe, az érsekséggel takaróztunk.

Először a csúcsíves székesegyházi szentélyt bontottuk ki, azt, amelyet részben feltártak már Henszlmán-ék 1862-ben. Ennek déli részén bukkant elő a románkori székesegyház szentélymaradványa, belső oldalán falfestmény-maradványokkal (kb. 12–13 emberalakos töredék, talán az Utolsó-vacsora al secco festménye), ezt gondosan beüvegeztettük, de a második világháború folyamán ez is elpusztult. A székesegyház feltáráshoz sem kaptunk segítséget az illetékes országos szervektől, csupán a Műegyetem középkori tanszékének professzora: *Möller István* volt hajlandó lejönni Egerbe többször is a feltárás és a konzerválás irányítására; azt is lehetővé tette, hogy heti három napra felutazva a fővárosba, mellette tanulhassak, s hogy a Műegyetem kézikönyvtárát vasárnap is használhassam, kulcsot adott hozzám. Gimnáziumi órát mind keddtől péntekig zsúfolták össze, péntek éjjel utazhattam Pestre tanulmányozni hétfő estig a műegyetemen a középkori építőművészetet, egy egész éven át.

Ebből a templom-ásatásból óriási bajok zúdultak reánk: az érsekség írásban kötelezett bennünket, hogy a kálvária-stációk érintetlenül maradjanak,

de bárhogy is próbáltuk megőrizni őket, gyenge alapozásukat a záporok kikezdték, egyre-másra dőltek le, ezért az érsekség haragudott meg, s Pálosi, érseki alkalmazott lévén, csak úgy védekezhetett, hogy minden felelősséget reám hárított, vállaltam is a teljes kegyvesztettséget. A kincstári területen folyó ásatásért pedig a miskolci katonai parancsnokság tett ellenünk feljelentést „*a katonai épületek állékonyságának veszélyeztetése*” címen. Katonai törvényszék elé állítottak bennünket a helyszínen, s aligha úsztuk volna meg a dolgot, ha az egri katonai parancsnok (Hedry Béla) szépérzéke meg nem ment bennünket is, az ásatásokat is. Lassan feltárult az egész székesegyház, a románkori, a korai csúcsíves átalakítással, meg a reneszánsz szentélynagobbításból is annyi, amennyit a várerődítés megkímélt. A falak csonkjait Möller tanácsára betonréteggel, oldalfelületeiket parafin-permetezéssel védtük... Minderre pénz kellett, mert a vasút már csak ingyen volt hajlandó átszítált törmeléket átvenni, majd még egy év múlva már nekünk kellett fizetni érte.

Még egy váratlan költségtöbblet szakadt a nyakunkba: Az Országos Társadalombiztosító életveszélyes munkának nyilvánította a várbeli ásatásokat, s *visszamenőleg* igen magas tarifát vetett ki Pálos Ervinre, mint munkáltatóra; egyszerre több ezer pengő adóssága támadt az egri ásatásoknak, s Pálosi hiába kilincselte végig a Népjóléti Minisztériumot, maga a miniszter sem tudott segíteni. A város sem, a vármegye sem volt hajlandó e terhet átvállalni. E kétségbeejtő helyzeten a svájci borszállítás, meg a Hoór-völgyi ősemléklet segített. Egy svájci szállodásokból álló autóbustársaságnak igen ízlett az az egri bikavér, amit a vármunkások önmaguk használatára csapraütöttek a Sötétkapunál. A szállodaszövetség elnöke a város bankettebédjén rendelt belőle kostolót: 50 hektolitert! (Megjegyzendő, ezekben az években mentek tönkre az egri szőlősgazdák, mert a borból nem volt semmi kivitele az országnak, a legjobb minőségű egri bor literje sem volt értékesíthető 13–14 fillér felett, ez pedig a szőlőmunkáltatást sem fedezte, s a bankkamat pár év alatt tönkretette a szőlőt is, tulajdonosaikat is). A szállodás pedig biancocsekket adott. Egy pengőbe számláztuk neki az egri bikavér literjét, a tiszta hasznot a várásatás kapta, illetve a Társadalombiztosító vitte el. Közben a vasúti szállítás egészen megszűnt, ekkor a szükségmunka segített, amelyet az ország nehéz gazdasági helyzete fejlesztett ki. Eger városa és Heves vármegye kérésünkre – az egri várbeli munkálatokra is engedélyezett szükségmunkát, kézi napszámot, fuvart.

A többször említett Tinódi mű címlapja a következő oldalon látható

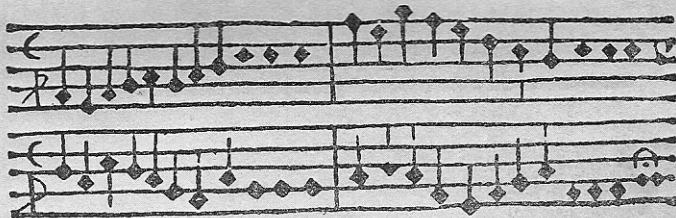
Ennec lón irafa az io Kolofuarba
 Tinodi Sebestián kón nyomtarafaba
 Szerze nagy buuaba egy hideg slobaba
 Giakran fu kórmebe mert ninch piñz tafolyaba,
 Finis.

EGER VAR VIADA

LYAROL VALO ENEC.

Historia.

Tinodi Sebestien deac Kassaba
 Ferdinandus Kiralnac hiu vultaba
 Egri varnac chuda Serenciaiaba
 Vitezeketh iria Cronikaiaba

TI Magyaroc mar Istend imadgyatoc
 Es ő neki nagy halakat adgyatoc
 Jelősben Tisán inner kic lakostoc
 Egri vitezeknec foc iot mongyatoc.
 Im egy Cronikat mondoc meg hallyatoc
 Talam majjat soha nem hallottatoc
 Magyaroc veg hazban sem solgaltatoc
 Eger varat mint mast oltalmazatoc.

Nem em-

A hoór-völgyi őseember-lelet feltárása pedig így történt. Volt *Kadics Ottokárnak*, a jeles barlangkutatónak Egerben néhány munkása, akik vele dolgoztak éveken át a Szeleta-barlang feltárásánál. Ezek azonban kommunista-hírben álló szélső szocialisták voltak, s így az államilag szervezett téli inségmunkában való részesedést nem remélhették. Tanult s ügyes munkások lévén, mi alkalmaztuk őket a várásatásoknál, de kértek bennünket, nem lévén ez az ő igazi tudományuk, eszközöljünk ki nekik az inségmunka keretében barlangkutatót. Heves megye főispánja: Hedry Lőrinc, a mi hosszas s kitartó könyörgésünkre és felelősségünkre, engedélyezte, így jutottak *Dancza János* és társai szakmunkához, s az általuk választott Hoór-völgyben, ahová akkor még nem is vezetett műút. Az engedélyt az ásátásra nekünk kellett megszereznünk a szatmári püspökségtől. Így találták meg *Danczáék* a Subalyuk-nevű kisbarlangban az első ősemberszerszámokat, meg egy női alsó-állkapcsot s gyermekcsontváz leleteket, amire aztán a Földtani Intézet (Mottl Mária) folytatta *Danczáékkal* az ásátást. Az őseember-leletekért a Földtani Intézet jó pár ezer pengőt ajánlott fel, ez is jókorjött segítsége volt az egri várásatásnak.

A székesegyház romjainak feltárásakor, ettől északra, még egy csúcsíves kápolnaszerűség sarka is előkerült, de a katonai kincstár megtiltotta teljes feltárását. Ekkor került elő a középkori várfalból az a kis késő-gótikus nyolcszögletű vártorony is, amelyet Möller útmutatása szerint téglából egészítettünk ki addig, míg eredeti csigalépcsőzete tartott, s vízszintes beton tetővel borítottuk, amelyikbe aztán *1932 nyarán belevágott a villám*, s végiglyukasztotta lépcsőzetét a földig.

Az is megállapítható volt, hogy a Dobóék által bátyának kiképzett reneszánsz-szentély északi oldalán álló helyiség földszintje volt az a puszkaporraktár, amelyik az 1552-es ostrom alatt felrobbant s az emeleti helyiséget széthányta. Ez az emeleti sekrestye egyházi ruhák és könyvek helyisége lehetett, mert körülötte találtunk szépmívű könyvsarkokat, sőt egy bőrszény-maradványt, összerozsdásodott 1552-es dénárokkal. Egy pápai oklevél ólombullája is előkerült Zsigmond korából és igen sok szép, többszínű kályhacsempe; a néhai sekrestyén kívül pedig egy cukorsüveg-alakú falazott gabona-verem, pelyva maradékkal. Ennek a XVI. századi sekrestyének volt egy ikertestvére is, amelyik a templom déli hajójához épült temető-kápolnához csatlakozott; itt találtuk meg az 1552-es ostrom hősi halottainak egyik ravatalozóját, s mikor ez is betemetődött a másikban történt puszkapor-robbanás által, itt is maradtak temetés nélkül, egészen a mi feltárásunkig.

Az előkerült leleteket rétegenként papírzacskókba raktuk, megszámozva, a mutatósabb darabokból pedig egy kis múzeumot rendeztünk be a közben teljesen kitisztított földalatti XVI. századi kaszárnyahelyiségekben, amelyekből a földszinti átjárást a Gergely-diák-bástya belsején keresztül a délkeleti kazamatákba, gerendaszerkezettel biztosított alagút oldott meg mindaddig, míg a Gergely-bástyát megszabadítottuk a törmeléktől. Utóbbi feltárásakor került elő a szép törökkori aranyozott-ezüst fedeles-kupa, benne egy Mátyás-kori obulus és néhány török oszpora. Elásott kincs volt, elmállott selyembe burkolva egy spanyol hegyes-tőrrel együtt. Alighanem az 1596-os ostrom idején rejtették el.

Hogy a mindinkább növekvő látogatást biztosítsuk (a belépődíjakból fizettük ekkor már az ásatások minden költségét 1930–1938 között) körforgalmat kellett létesíteni a föld alatt, ezért feltártuk a Gárdonyi-sírtól levezető felrobbantott lépcsőzet emeleti boltozatát, s a Zárkándy-bástyáét is. Ezt az egész falszakaszt annak idején Baldigara Ottavio építette, s kazamatáinak külső alapfalaiban egy boltozott vízvezeték is létesült, ezt félig beiszapolódva találtuk, s vízében igen finom szemcséjű agyagiszapot. Pálosiban felmerült az ötlet, hogy ez fazekas anyagnak volna jó. Talált is egy béalapátfalvai (ott tönkrement) fazekast, akivel megindította a kerámiagyártást, mégpedig elsősorban azért, hogy a látogatók kunyerálta emlék-igénylést ne eredeti töredékekből kelljen kielégíteni, hanem művésziesen utánzott új darabokkal!... A fazekas azonban bogaras s izgága egyéniség volt, folyton pénzt követelt újabb-újabb kísérletekre, ki kellett tenni a szűrét. Közben a vár állandó szakmunkásai Ignác Sándor és társai kitanulták a fazekasipar technikáját. Erre kártérítési pört indított ellenünk az egri törvényszék előtt, s telekiabálta a várost panaszaival ellenünk, mindaddig, míg a törvényszék el nem utasította követeléseivel. De keserű tanulság volt ez is, s sokáig felesleges izgalmakat okozott.

A várbeli idegenforgalom mindinkább egy kis vendéglőt igényelt. Pálosi e célra rendbehozatta az úgynevezett Török-kertet, s beállított egy szerencsétlen vendéglősnét, fiával, leányával; a vendéglői bútorzatot nekünk kellett megcsináltatni, az evőeszközöket is bérelni, az italméresi jogot megszerezni. A jószívű Pálosi mindezt kijárta, de a vendéglősné gyermekei minden vendéglői jövedelmet elnyeltek, ez az üzlet sem hozott a várásatásra hasznot, csak gondot és ráfizetést.

A Gergely-bástya kibontása ismét egy középkori vártornyot hozott napvilágra, s fala belső oldalán profilos románstílusú templomköveket másodlagos vagy talán harmadlagos beépítésben. Az előtte lévő törmelékhalom szintén megkíséreltük ínségmunka fuvarjával kitermelni, kiderült, hogy itt is boltozott

folyosójárat volt, mint a Sötétkapunál. S mivel a sok kocsijárás tönkretette a vár külső-belső kapuja közti feljárót, ezt is helyre kellett hozni, így bukkant elő a Varkocskapu előtt egy kerek XV. századi félbástya, a másik oldalon pedig a még a XIX. században is használatban lévő gyaloglépcső lejárata, amely a Nagyliter-korcsmához vezetett valaha.

A kazamata-rendszer egyik mellékproblémája: a külső alapfalba épített boltozott vízvezeték, amely a Zárkándy-bástyában felfakadó forrásvizet vezet a lejtő erejével északról délfelé, kezdettől kezdve izgatta kutatókedvünket, s mivel diákjaim felfedezték, hogy a kazamata egyik ellenakna-nyílásából be lehet jutni ebbe a vízvezetékbe, az egri jól úszó diákokkal nap mint nap folyt a kutatás ebben a kb. 80 cm széles, de csak 140 cm magas vízvezetékben, ahol csak meggörnyedve lehetett járni térdig iszapban; de sem északra, sem délre nem tudtunk végére járni, mert mindkét végén be volt a boltozata robbantva. Festő eljárással azonban meg lehetett állapítani, hogy a Zárkándy-bástya ciszternájából a víz eljut a Nagyliter-korcsma pincéjéig; a Bécsből hozott 1711-ből keletkezett váralaprajz innen jelzett az Eger-patak felé forduló folytatást, mondván: „Be van omolva s nagyon nehéz volna kijavítani!” A Zárkándy-bástya ciszternájának azonban volt egy túlfolyója is az egykori várakba, ezt kívülről kibontva kiderült, hogy Csaby István egri várkapitány sírköve van itt másodlagosan befalazva, úgy, hogy sárgaréz-csapot vertek bele kifolyóul; a vésett címer árulta el gazdáját, mert feliratát lecsiszolták. Tehát e ciszterna-túlfolyó is török munka volt. Még egy kutat tártunk fel a XVI. századi térképek alapján: a Varkocs-kaputól nem messze levőt, nagyon szép XV–XVI. sz.-i korszó-darabok kerültek belőle elő.

Ez ásatásokból előkerülő profilos köveket részben Möller professzor úr, részben tanítványa: Csemegi József határozta meg s rendezték a földszinti általuk kitisztított kaszárnyatermekben. A kerámia-leletekhez is kellett volna szakember, de nem kaptunk sem a Nemzeti Múzeumtól, sem az Iparművészetitől!

A középkori székesegyház területét parkíroztuk, s tapasztalva, hogy a parafin-eljárás ellenére is lefagy a fal felülete, a fal- és pillérmaradványokat újra földdel borítva, más-más színárnyalatú virágcsoportozattal próbáltuk az alaprajzot érzékeltetni. A romok területére és a rakoncátlan gyermekhad megfékezésére a várostól parkört sikerült szerezni, így a fiatalság kutatótevékenysége kiszorult a kaszárnya mögötti területre: a Föld- s Tömlöc-bástya törmelékdombjára. Itt bontották ki az egyik kapuívét, s ez adta szükségességét az itteni kutatásnak, de felrobbantott boltozatok lévén mindenütt, fuvarmunkára szorultunk, amire nem volt fedezetünk. A Dobó-bástya befalazott

lőréseit kibontottuk kívülről, de a belső munkára a Honvédelmi Minisztérium nem adott engedélyt.

A szentélynek bástyává való alakítását Dobó által, majd levágását Baldigara által igen jól meg lehetett állapítani, a kitermelt törmelékföld szép leleteket adott, főleg kályhafiókokat s pénzeket, utóbbiakat a kis kazamata-múzeumban állítottuk ki, ahol tárlót tárló után építettünk főleg zsebpénzükből. Arra is rájöttünk, hogy Dobóék a szentélyről alakított bástya földtöltését az árokszélesítésből termelték ki, ezért voltak még XV. századi pénzek is, török arany s még egy velencei arany zecchino (dukát) is. A szentély oldalkápolnáiból női temetkezés mellékletei is előkerültek: ékszer-hajtúk, gyűrűk, derelyemetélők, gyűszűk. A legszebbek voltak a piros színű homokkőből való aranyozott miniatűr-faragványok, valószínűleg a szentségház részletei, s egy-két fehérmárvány finom-faragvány. A talált temérdek kő, vas, ólom ágyúgolyót gulákba raktuk. Szakember híján magamnak kellett a különböző leletek meghatározását megkísérelnem, ezért 1935–36 nyarat a Nemzeti Múzeumban töltöttem, az akkori igazgatóság engedelmével a lelet-naplókat tanulmányozva, analógiáért, ebbe segített *Fettich Nándor* a legjobban óriási tudásával, gazdag tapasztalatával.

1938 nyarán rendem váratlanul elhelyezett Egerből budai gimnáziumába, ott kellett hagynom Egert s az egri ásatásokat, a következő évben pedig Pálosi Ervin is távozott a kolozsvári egyetemre. Az egri várra vonatkozó minden feljegyzésünket, iratainkat ott hagytuk Egerben, *Lénárt János* kereskedelmi tanárra bízva, aki azokat hűségesen meg is őrizte, s 1945-ben átadta az akkori múzeum-igazgatónak, aki azonban nem sokra becsülte az egri várat, mely nem érdekelte. De nemcsak irataink kerültek így lomtárba, hanem a múzeális anyag is sokat szenvedett, amikor a második világháború alatt a mi hűséges vármunkásaink kiszorultak onnan, mert bankértékek óvóhelyül rekvirálták el a helyiségeket. Mi veszett el, mi maradt, ezt már csak az azóta már a várban lakó Dobó István-múzeum tudhatja, amely végre beköltözhetett az egri várba.

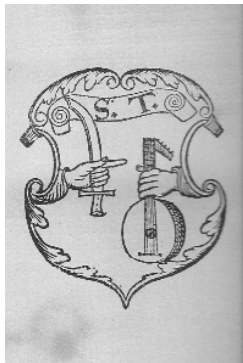
Teendő még rengeteg volna. Pálosival csak ízelítőt tudtunk feltárni az egészből. Még két templom vár a várban feltárást: az egyik a külső vár körmenti káptalan-kápolnája, a másik szintén káptalani templom, a Varkocs-toronytól (amelynek XVIII. sz-i tervrajzát szintén megszereztük a bécsi Kriegs-Archivból) befelé menet balra. S innen kezdve felfelé egészen a Múzeumig az egész terület feltáratlan. A kazamata-feltáráshoz pedig elbirtokolt pincéket kellene kisajátítani. A külső vár egykori területe még nehezebben tárható fel, itt az eredeti térképeken jelzett kutak feltárása adhatná

a támpontokat a továbbiakhoz. Be kellene gyógyítani az egri vár legnagyobb sebét, az Eger-Putnoki-vasút rombolását is, a mai igényesebb kor talán ezt a szégyenfoltot is el tudná tüntetni az egri vár arculatáról.

A jelenleg múzeumi célra restaurált későközépkori püspöki palota hossz-tengelyének folytatásában középkori épületek rejlenek, és ilyeneket rejteget a jelenlegi múzeum-udvar is, ahol eddig minden udvarrendezés az egykori alapfalak labirintusába akadt, de egy sem tárta fel a régit: a középkort. A középkori székesegyháztól nyugatra eső, jelenleg gyepesített területen állt valaha a várparancsnoki palota, s ettől délre a Varkoch-kapuig egy egész utca kanonoki s oltármesteri középkori házakból, ez is hálás kutatásterület. De középkori házak alapjai, sőt lépcsői találhatóak a Gergely-bástyából keletre vezető kazamata alapívei alatt kiindulva, melyeket a Baldigara-féle várépítkezés juttatott mélyen a föld alá.

Egykori fáradozásunk felét az akadályok elhárítására kellett fordítanunk, a meg nem értés legyőzésére. Mennyivel másképp folyik ma már a műemlékvédelem. Szakemberek munkaközössége dolgozhat érdemleges költségvetéssel.

Mégis úgy érzem, hogy mi sem hiába fáradoztunk barátainkkal: a mérnökökkel s fényképészekkel, mert visszaszereztük az egri vár megbecsülését, s annak ügye most már jó kezekben van az Országos Műemlék Felügyelőség, meg a Dobó István Múzeum vezetésében és volt tanítványaink: Az *Egri Vár Barátainak Köre* szerető gondozásában.”

AZ EMLÉKEZÉS TARTJA ÖSSZE DIÁKSZÖVETSÉGÜNKET

Dr. Tajthy Tihamér emlékeiből:

Brisits Frigyes igazgató úr váci temetése

Dr. Brisits Frigyes igazgató urunk váci temetésén részt vett bátyám is, akinek több éven át tanára volt. (Bátyám sokkal idősebb volt nálam, ő 1936-ban érettségizett és hét évig Kühn Szaniszló, míg pécsi igazgató nem lett, volt az osztályfőnöke).

A temetésen, kicsit késve, már a szertartás közben érkezett egy idősebb úr, két ifjú kíséretében, és akik egy koszorút hoztak magukkal. Bátyámban elmondása szerint felébredt a gyanú, hogy egy tanár volt az illető két diákjával. Ezért a szertartás végeztével megnézte a koszorú szalagjának feliratát, mely elmondása szerint a következő volt: "Volt igazgatóknak, József Attila gimnázium."

Az akkori időket figyelembe véve egy ilyen koszorú elhelyezésével igen sokat, minimálisan állásukat, a diákok pedig tovább tanulásukat veszélyeztették. Ezért a tettükért csak a legnagyobb tisztelettel és elismeréssel adózhatunk. Talán célszerű lenne nevesíteni is őket, és kellően megemlékezni RÓLUK.

Dr. Balogh Endrével (érettségizett 1937-ben, Kerekes apát úr osztálytársa volt) közölve vele emlékeimet először, emlékezve az akkori helyzetre, szinte hihetetlennek tartotta, de mivel jól ismerte bátyámat, nem kételkedett szavahihetőségében. Ennek ellenére elmondása szerint beszélt az igazgató úr váci temetését szervező Pollival (?), aki megerősítette a későn jövőket, de nem nézte meg a koszorú szalagot. Hasonlóan igazolta a késve érkezőket dr. Makkay László is, aki jelenleg Ajkán él, a gimnáziumot 1939-ben kezdte, és cserkész őrsvezetőnk volt. Elmondása szerint ő sem nézte meg a koszorú szalagot.

TANÁRURAK

Visszaemlékezve tanárainkra, akik a szent Imre gimnáziumban eltöltött idő alatt nemcsak tanítottak, de neveltek is minket, és akik példamutatásukkal, valamint egész viselkedésükkel igazolták, hogy a szó nemesebb értelmében, tetőtől talpig úriemberek, akikhez nem csak tanulmányi, hanem bármilyen

személyes problémáinkkal is nyugodtan fordulhattunk, és csak az fordulhatott elő, hogy nem azonnal, hanem egy-két napon belül foglalkoztak velünk. Ezért szemünkben mind mai napig a Tanár Úr megszólítás egyben az őszinte tiszteletet és a hozzájuk való maradéktalan ragaszkodást, közvetlen kapcsolódást is kifejezi. Azt, hogy ezt nemcsak mi éreztük így, hanem tanáraink is így gondolták, szolgáljon a következő eset: bátyámék, páran a több éven át fizika tanárukat apáttá választása után felkeresték Zircen, és megkérdezték, hogyan szólíthatjuk Apát Urat, a következő választ kapták: „Fiaim, én számotokra mindig HADARITS TANÁR ÚR maradok.”

Endrédi apáturat nem sokkal halála előtt felkerestük Pannonhalmán, amikor ott unokaöcsém bérnialakulása volt. Bemutatkozván mondtam, hogy a Szent Imre gimnáziumba jártam, nevetve azt válaszolta, oda te nem jártál, oda sokkal kisebbek jártak, de félretéve a tréfát neked szökének és jóval idősebbnek kellene lenned! Mondtam, hogy az apátúr így biztosan a bátyámra emlékszik. De én rád is emlékszem az évkönyvekből –mondotta, te igen jól tanultál. De édesanyádra is emlékszem, aki alacsony termetű barna asszonyka volt.

(A Váli-utcai korszakban a gimnázium fizikaszertár közös volt a Fehérvári-úti lányiskolával, ahol édesanyám matematika-fizika szakos tanárnő volt.)

Így foglalkoztak, törődtek velünk, emlékeztek, követték életpályánk alakulását TANÁR URAINK.

IN MEMORIAM

Töttössy Csaba dr.

Ismét búcsúznunk kellett egyik hajdani osztálytársunktól: 2011. július 28.-án kérésre utolsó útjára Csabát a Farkasréti temetőben. Néhány nappal élte túl 80. születésnapját: 1931. július 6.-án született s 2011. július 13.-án halt meg, váratlanul. Édesapját már korán, alig 12 évesen veszítette el s ez idő óta önállóan alakította életét. A budai Szent Imre gimnáziumban, illetve jogutódjánál végezte a középiskolát, kitűnő rendűen. Régi elhatározásának megfelelően klasszika-filológiai tanulmányokba kezdett az ELTE-n. Diplomája megszerzése után itt folytatta az oktatást. Szanszkritológiából kandidált, majd itt lett az Indoeurópai Nyelvtudományi tanszék egyetemi tanára, a tanszék vezetője. Az Ókortudományi Társaságnak 1985-1991 között alelnöke, az MTA Klasszika-Filológiai Bizottságának titkára volt. Páratlan szanszkrit szövegfordításaival, magas szintű publikációi gazdag sorával hódolt egész életében a klasszikus nyelveknek.

Ágostházi László DLA

NOSZTALGIA EGY RÉGI FÉNYKÉP LÁTTÁN:

ciszterci öregdiákok hajókirándulása 1932 tavaszán

(*Borsody Sándor, Martin Ilonka, Soldos Béla, Vadász Vilmos
Csáky Saci, Görgey Miklós*)

*Lehet hogy nemsokára mi, magyarok is nosztalgiává válunk?
26 ezerrel kevesebb diákot írtak be ebben a tanévben!*

I N M E M O R I A M

MEGEMLEKEZÉS DR. MÉSZÁROS IMRÉRŐL (1929-2011)

A férfiak emlékezései barátaikra általában érzelemmentesek, mintha az érzelmeket a nőknek tartanák fenn. Én most osztálytársam és barátom életére szubjektíve szeretnék emlékezni, félretéve a társadalmi pályafutás lépcsőit.

Imre Budapesten, 1929. március 12-én született. Ismerkedésünk 1939-ben a Budai Ciszterci gimnáziumban történt, ahol 1947-ben érettségiztünk. Imre katonai szolgálata után közgazdasági- és jogi egyetemet végzett. Mint vállalati jogász, később a Fővárosi Tanács tagja, mindig a környezetében élők szociális problémái iránti érzékenységével és segítőkészségével tűnt ki. Volt osztályunk titkáráként, később tanáraink halála után címzetes osztályfőnökként, évtizedekig szervezte a találkozókat. Figyelemmel kísérte volt osztálytársai életét.

Felesége, Zia két gyermekkel, Péterrel és Enikővel ajándékozta meg. Élete utolsó évtizedei egyre nagyobb testi korlátozással és lelki szenvedéssel jártak. Már tolókcocsiba kényszerült, amikor szeretett felesége, négy évvel ezelőtt, pát napos szenvedés után meghalt. Enikő és férje, ápolónők alkalmazásával, gondoskodtak Imréről nappal.

Éjszakára azonban a gondozás a családra maradt.

Amikor Imre otthoni ápolását már nem tudták megoldani, a budaörsi otthonba került. Lassan romló egészsége előre vetítette a végét.

Mindig visszavágyott Nagyszalonta utcai otthonába. Elkészítette és lediktálta gyászjelentését is.

Mi barátai, Pétery Pista és Muhits Tomi, a Németországban élő Andreánszky Gyurka és Vasbányai tanár úr látogattuk őt a budaörsi otthonban és fájdalmasan láttuk állapotának romlását. Mozgásképeségét lassan elvesztette, látása megromlott, légzési nehézségei támadtak. Emlékező tehetsége mindvégig megmaradt, ami még nehe-

zebbé tehetné sorsának elviselését. Mindig idézte a latin mondást: „Memoria minuitur nisi eam exerceas.”

Tüdőgyulladás gyanúja miatt többször került kórházba és végül ott halt meg. Magányosságának elviselését még nehezítette, hogy beteg-társaival az utolsó időkben már nem tudott beszélgetni, mivel azok mentálisan is károsultak voltak. Látogatásainkkor elvittük a Fehér-Fekete folyóiratot és beszámoltunk a cikkekről, valamint a Diák-szövetség havi összejöveteleiről, az ismerősök sorsáról, haláláról.

Különösen megható volt, ahogy fia Péter gondoskodott róla, többek között rádiót és mobil telefont biztosítva neki. Egészen az utolsó időkig vitte tolokocsival a templomba a vasárnapi misékre. Nagy örömet okozott neki unokáinak : Lucának és a kis ikerpárnak, Mírának és Gergőnek látogatása.

Köszönet illeti Márton atyát, a felesége és az ő lelkiatyját, a Karolina úti lelkészség papjait és a budaörsi plébánost, aki a betegek szentségében részesítette. Büszke volt arany diplomájára és a Karolina úti díszoklevelére, ahol feleségével énekeltek.

Ágnes, ifjúkori szomszédja és ideálja rendszeresen látogatta özvegye után, mint szintén megözvegyült barát, aki mély hitével lelkiileg erősítette. Rámutatott, hogy szenvedése Krisztus szenvedését egészíti ki és így érdemszerző. Utolsó látogatásakor együtt imádkoztak a „jó halál” kegyelméért. És valóban, július 14-i halála, a jó halál szentjének”, Szent Kamillnak az ünnepe.

Emberileg nem értjük ezt a sorsot és kérdezzük, hogy Isten miért engedte, Heine szavaival élve a „matracsírban” való szenvedését. Egy volt jezsuita, rendi előljáró mondta, hogy hitének próbatétele volt, ugyanilyen betegségben szenvedő nővérenek lassú elmúlása.

Imre jellemes életútja, vallásossága és az isteni akartba belesimulása példaképünk lehet. Nem tudjuk, hogy a mi „mennyei születésnapunk” hirtelen jön-e el, vagy hosszabb szenvedés előzi meg.

A ciszterci címer keresztszáraiba írt M O R S betűk emlékeztetnek földi életünk végességére.

Adj Uram örök nyugodalmat neki ! Requiescat in pace !

(Ferber István é.1947)

ÉRETTSÉGI TALÁLKOZÓK

Beszámoló Késmárky Mártontól 68. éves érettségi találkozójukról május 8-án a Flamenco Hotelben

Erdély György

A tíz éve egyedülivé válásom óta már szokásossá vált tavaszi rokon-látogatásom során, Ujhelyi János társunk segítségével ismét sikerült összehoznunk az együtt érettségizett ciszterci társaink délebbédel összekötött összejövételét a Flamenco Hotelban. Sajnos már igen kevesen vagyunk ennek megvalósítására az angolosan bekövetkezett Golden old age – azaz arany öregkorunk miatt. A megbeszélte időre öten jelentünk meg: Ujhelyi János, Nyáry Gál, Józsa Gábor, Tóth József és magam. János barátunk közölte, hogy Erdély György jelezte nem jó létét és javasolta, hogy látogassuk meg utána. Végül György barátunk mégis megjelent közösségünkben. Így hatan lettünk. Sajnos Szita József nem jelent meg gondolom egészségi okból. A külföldön élők - Lakner Dénes Australia, Bálint György Belgium és Lomoschitz László Spanyolország előzetesen levélben értesítettek, hogy nem tudnak részt venni részben egészségi állapot, vagy a kora tavaszi időzítés miatt.

Sajnálattal, de természetesen örömmel továbbítottam jókívánásaikat a jelen levőknek. Baráti beszélgetéssel nagyon kellemese töltöttük el együttlétünk, követve az ízletes ebéddel.

Tóth J., Ujhelyi J.

Okosan elkerültük a politikai témákat, különös tekintett a magyarországi, részemre lehangolóan érdekesre forduló politikai helyzetre! Felvetődött a 'hivatalos 70-ik évi' találkozó valószínűsége két év múlva, remélve, hogy még lesz, aki megjelenjen!

Ezzel el is búcsúztunk egymástól a jövő évi szokásos találkozó jobb lehetőségével. Én feltétlenül mennék, ha járókáim lehetővé teszik(?). Zárva soraim ciszterci köszöntéssel, a viszontlátásig

Késmárky Márton
Józsa Gy., Nyáry G.

Laudetur Jesus Christus!

Baráti öleléssel Marci

APRÓ GONDOLATOK, SZÖSSZENETEK

(úgy hirtelen feltűnnek, aztán, ki emlékszik, miről is volt szó . . .)

Összeállította Őszi Ferenc

A Veni Sancte a mi életünkben a dolgok rendjéhez tartozik, az iskolaév ezzel kezdődik. Kevesen tudják, hogy a legelsőnél még iskolaépülete se volt a gimnáziumnak, albérletben szorongtak a Váli utcában. Kölcsön kapták a Ménesi úti kis kápolnát a lazaristáktól, ott volt az első Veni Sancte, Remig apátúr tartotta, mindez 1912. szeptember 5-én történt . . .

Van egy másik évszámom is, vagy inkább több is. Az 1943-44-es tanév minden dátuma rendhagyó. *A Veni Sancte november 1-jén volt.* Az első félév november 3-tól – február 29-ig tartott.

A második félév március 1-jétől – április 1-jéig, ezzel be is fejeződött a tanév.

Hogyan választották az első igazgatót?

Elmondja a szemtanú, kedves emlékezetű Laci bácsi, a pedellus. Az iskola történetének legendás alakja volt *Szabadi László*, aki még Bitter igazgató úr idejében kezdte a szolgálatot, és hamarosan amolyan belső emberré lett az iroda, az igazgatás környékén. Szerepe éppen az igazgató váltás idején vált fontossá, az államosításkor. Az első perctől kezdve benne volt az eseményekben, mindenre emlékezett, szinte pótolhatatlan volt, amíg ki nem alakult a kommunista iskolavezetés szervezete. Később is megbecsülte mindegyik igazgatót, intelligenciáját nem lehetett nélkülözni.

„1948 júniusában, éppen állt a szóbeli érettségi – nem tudom, a bankból, vagy a postáról jöttem-e – annyi biztos, az igazgatói irodában voltunk: nyílt az ajtó, egy férfi és egy nő lépett be, Pauka Tibor és Pálos Éva, a tankerületi főigazgatóstól, mutatják a megbízatásukat, államosítani jöttek az iskolát. Kérik az igazgatót, ha a tantestületben van civil tanár, közülük jelölje ki azt, akit az iskola vezetésére javasol. Így lett Terestyéni Ferenc egy évig megbízott igazgatónk. Az érettségit még a ciszterek fejezték be.”

Ritka alkalom, hogy iskolánk elvételéről hiteles szemtanú számol be, érdemes a beszámoló folytatását is meghallgatni:

„1948. július 31-én szűnt meg jogilag a Szent Imre Gimnázium. Az államosítás után egy-két nappal hirdették ki a budapesti középiskolás tanulmányi versenyek eredményeit: mi voltunk az elsők, második és harmadik lett, nem emlékszem milyen sorrendben, a fasori evangélikus gimnázium és a zsidó gimnázium. Nem akarom többet dicsérni az akkori iskolát, de így volt ez. Ez volt az utolsó év eredménye. Az államosítás után két paptanár maradt továbbra is

itt, és a régiek közül még öt-hat civil. Szegény Terestyéni mindenre gondolt, csak arra nem, hogy hipp-hopp, ő lesz az igazgató. Kezdődött a lótás-futás tanárok után. Akkor nagyon sok nőtanár került ide. A gyerekeink persze maradtak. Csak néhány ment át közülük a piaristákhoz. Az bizony nem volt könnyű idő. . .” (*Jubileumi évkönyv, 70.o.*)

Nem volt könnyű. . . Ma sem. Mondhatjuk ezt elsősorban mi, a seniorok évezredes jogán. És születnek a gondolatok, egymás után. Iskolánk jövőjével kapcsolatban itt van máris egy: az új apátúr bejelentkezését ezzel zárja, a változások nem érintik az Apátság oktatás iránti elkötelezettségét és iskola fenntartói feladatait.

Hogyan? Szerzetes-tanárok nélkül? Kivel, civil tanárokkal a régi hivatást? Nagy a feladat, mert ebből a társadalomból, ezekből az egyetemekből kell kiválasztani a megfelelő nevelőket!

Nem látjuk a megoldást. A régi iskola nem jöhet vissza, mint a társadalom se jön vissza, csak legföljebb –vulgárisan szólva– visszaköszönni tud.

De az biztos, hogy ha lesznek ciszterci iskolák, azokhoz a jelenleg még élő ciszterci háttér mindenképpen szükségeltetik. A valaha idejárt apák, nagyapák szilárd hitére, az utódaikban tovább élő ciszterci szellemiségre. És a Gondviselés nagy segítségére.

Dübörgő lépcsőfokok

Dr. Brisits Frigyes, a M. K. Pázmány Péter Tudomány-egyetem bölcsészti karán a magyar irodalom tanára, a M. Tudományos Akadémia I. tagja, a M. Tudományos Akadémia Irodalomtörténeti Bizottságának tagja, Szent István Akadémia tagja, a rendi Tanárképző Intézet tanára, a Magyar Irodalomtörténeti Társaság titkára... még 11 különféle egyesület, 5 irodalmi társaság tagja, elnöke, társelnöke, a Signum Laudis tulajdonosa, a mi örökemlékezetű igazgatónk irodalmi hagyatékából e néhány sor:

„ . . . És néha-néha iskolám felé tartok. Mintha most is a régi idő hívna. A kapu vonzóan tárul felém. A lépcsőház előtt, szokásomhoz híven megállok s elmondom reggeli imáimat:

Minden áldásoddal áldd meg, Uram, azokat, akik ma itt járnak! . . . A folyosó rám ismer. És felém tartanak az ott várakozó Szülők. De hirtelen mintha megtorpannának és kételkedően néznének egymásra. A lépcsőház majd leszakad a zuhogó dübörgéstől. Jól ismert zaj: A fiaim. De mintha csendbe merevednének! Meghajolnak, de nem közelítenek felém. Így szoktak az emberek nézni régi, fakult képekre, lengő-tűnő emlékekre! . . . Hol vagyok?”

Mire jó a Biblia

...hogy a napi hírek emlékeztessenek eleinkre, még a nagyon távoli őseinkre, az ószövetségi időkből? Itt van a januárban Távól-Keleten, Dubajban átadott Burdzs Kalifa épülete, amely 828 méter magas. Hihetetlen technikai bravúr és – a pénz hatalma. Maga a hely nincs nagyon messze a bábeli toronytól, ahol őseink kijelentették, hogy ők a világ urai. A Bibliában ez az építkezés nem sikerült, összezavarodtak a nyelvek, összeomlott a bábeli torony.

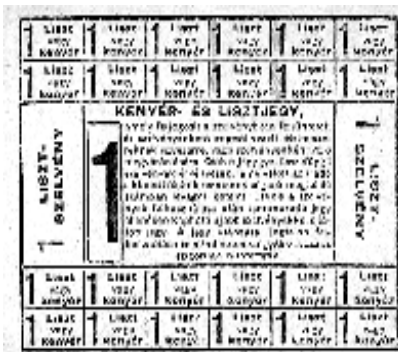
Most ismét itt áll egy torony, elfeledve az egykori sikertelenséget. Ez nem omlott össze, 828 méter magas, és készülnek egymás után a még nagyobb csúcsok. Mi következik ezután? *Újabb szuper tornyok és világszerte szaporodó szudáni, szomáli rémségek, embertelen nyomor.*

Betakarították a gabonát,

búzából az átlagtermés jó, cca. 4,5 tonna hektáronként, zömében jó minőségben. Böven marad exportra, itthon mindenhova bőségesen jut.

Azért van gond.

A földeken magyar emberek dolgoznak, ugyan nem sokan, többsége nem is mint tulajdonos. A munkaadók vállalkozók, bérlők; a termelés szempontjából az önnálló kisgazdaságok kevesebben vannak. Csak a nagy táblák rentábilisak: gabona, kukorica, repce, napraforgó. Ehhez nem kell sok munkáskéz, csak gép, az is külföldről. Jön be, mint a tej, a cukor, a hús. A korábbi tulajdoni-termelési formákhoz nem hasonlít ez a gazdálkodás, de úgy látszik a magyar föld nem tud hálátlan lenni, bőven ontja a kenyérnek valót. De adna minden földi jót, úgy mint régen. Mert ebben a tárgyiasított kapitalizmusban is legnagyobb kincsünk a föld. (Ez Magyarország jövője!–modta prof.Teller Ede itthon jártakor.)

Azt kevesen tudják, hogy ez itt egy kenyérjegy. A háborúk és a szocializmusok mindennapos kísérője, most egyik sincs hazánkban. Mindig volt kenyérnek valónk.

Országos napilapban, mégis, arról is adtak már hírt, hogy külföldről kell lisztet behozni.

Kik ezek és miért teszik?

Quo usque tandem abutere...!?

Több budapest utca neve megváltozott. Ki volt Róbert Károly? Válasz: Károly Róbert.

HÍREK TUDÓSÍTÁSOK

Lelóczky Gyula Donát, ciszterci pap és szerzetes, ahogy megtisztelt bennünket maga meghatározásával, július 10-én Győrött aranymisével ünnepelte meg hogy 50 éve, 1961. július 9-én szentelte pappá az ausztriai St. Pölten egyházmegye megyés püspöke. A Dallasban élő professzor oktató munkásságával és mindenkit elragadó kedves egyéniségével sok hívet szerzett a Rendnek és magyarságunknak itthon és távol hazájától. Szeretünk kísérje mindvégig!

Könyvismertetés helyett Varga Katalinról emlékezünk meg, aki négygyermekes családanya, költő, író; augusztus 4-én elhunyt .

Hogy minden méltatást kiváltunk, egy adatot írunk ide: *a Gögös Gúnár Gedeon című könyve 42 kiadást ért meg, 2,5 millió példányban jelent meg.* Évente körülbelül 100 000 kismagyar tanul meg olvasni, de hogy ezt élvezze is, ahhoz a Gögös Gúnár Gedeon segíti. Meg hogy szépen tudjon írni, besegít Mosó Masa. Az író halálával a magyar kultúra nagy alakját veszítettük el.

Dél-Korea a következő hírünk, oktatásról szól ez is. De nemcsak az oktatásról, az emberről is, az örökké fejlődő, mindig többre vágyó emberről. És a vakon tántorgó emberről. A hír arról szól, hogy 2015-től kezdve a dél-koreai oktatási rendszerekben nem fognak használni papírosból készült tankönyveket. Helyettük úgynevezett „tábla képeket”, amelyek valójában érintő-képernyős számítógépek. Akkorák, hogy mindenki kezében elfér, és minden információ oda-vissza elérhető rajta. Nekünk, gyalog-magyaroknak a következő jut eszünkbe: 1/ Hogyan lehet annyira fejlett egy ország (nem nép), amely tudományban, technikában ennyire gazdag? Nálunk sokhelyütt akadozik az oktatás, mert nincs pénz krétára. 2/ Korea az egy félszigeten lévő ország, kb. a közepén ketté van osztva, egy ugyanazon nép lakja. Japán hódoltságban élt, 1945-ben lett ismét önálló. A II . világháború után a Szu. és az USA kettéosztotta, azóta délen kapitalizmus van, északon kommunizmus. Hogy van ez? Már mint a különbség.

Az interneten megtalálható: "www.facebook.com/oregdiak" Ez elvezet a Budai Oszt. Ifjúsági Tagozat facebook oldalához.

Legközelebb KARÁCSONYKOR jelenünk meg, addig sok jóban lesz még részünk, biztosan, de közben majd ne feledkezzünk meg eltávozott kedveseinkről megemlékezni.

BENE VALE !

Budai osztályunk programja 2011 harmadik harmadára

Klubdélutánjaink előadásaira szeretettel várjuk tagjainkat és minden érdeklődőt. Helyszín a Szt. Imre gimnázium. Időpontok (minden hó második hétfőjén):

- szeptember 12-én dr. Csorba Emanuel prof.: Öt földrészen voltam építész.
- Október 10-én, november 14-én, december 12-én is a szokásos időben, 17 órakor tartjuk klubdélutánjainkat.

Előtte 16,30-kor elimádkozzuk a Completoriumot az első emeleti kápolnában. Mindenkit várunk.

Szomorú szívvel adunk tájékoztatást arról, hogy legutóbb számunk óta a következő diáktársainkról kaptunk gyász hírt:

Galba Ottó é.1943

Dr. Mészáros Imre é. 1947

Gungl Márton é. 1940

Schmitt Pál

Horváth György é. 1953

Tószegi Tamás é. 1955

Dr. Luzsa György é.1948

Dr. Töttösy Csaba é.1949

Requiescant in pace!

+ + +

Annak idején megtanultuk a Miatyánkot, latinul. Köreinkben, ha nem is beszéd téma, sokakban él a vágy, csak úgy magunkban, hogy elmondhassuk az ősegyház nyelvén amire még a mi Urunk tanított:

Pater noster, qui es in caelis:
Sanctificétur nomen tuum:
Advéniat regnum tuum:
Fiat voluntas tua, sicut in
caelo, et in terra. Panem nostrum
quotidiánum da nobis hódie:
Et dimítte nobis débíta nostra,
sicut et nos dimíttimus
debitóribus nostris. Et ne nos
indúcas in tentatiónem.
Sed libera nos a malo.

SZENT IMRE PLÉBÁNIA KÖZÖSSÉGEINEK IMÁI KÍSÉRJÉK ÁKOS ATYÁT ÚJ HELYÉN

Budai FehérFekete időszakos, ingyenes tájékoztató egyesületi tagjaink részére. Megjelenedik húsvétkor, Veni Sancte idején és karácsonykor. Címünk : H-1519 Bp., pf. 401; telefon 789-7992, e-mail: dekanycs@gmail.com. Felelős kiadó: dr. Seidl Gábor